

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugo-
slaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
istop. peti-vrsta
mal. oglas po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
a pri večjem q
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka
in dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Lekcija Uzunova

Pred kratkim je pri postaji Berkovici napadel bolgarski razbojnik Doče Uzunov potniški vlak in po vrsti oplenil vse potnike. Kar je kdo imel denarja in dragocenosti, je moral izročiti razbojnikom in celo ubogi železničarji so morali dati zadnje leve. Po tem čisto razbojniškem poslu pa je nastopil Doče Uzunov kot politik. V posebnem nagovoru na potnike jim je razložil svoj političen nazor in jih pozval, da se do skrajnosti bore proti sedanji bolgarski vladi. Ni se pa zadovoljil niti s tem. V posebnih pismih na kralja, vlado, bolgarski narod in uredništvo »Utra« popisuje svoj nazor tudi pismeno in grozi bolgarski vladi, da bo z največjo okrutnostjo vodil boj proti njej. Od ministrov, narodnih poslancev pa doli do zadnjega žandarja bo pobil vse, ker ta vlada je pobila nad 30.000 nedolžnih kmetov. On vodi političen boj in kakor Botev in Levski je tudi on revolucionar, ne pa razbojnik. In da to še bolj podkrepi, se je podpisal kot učenec Stambolijskega.

V tem, da razbojnik razlaga svoje politične nazore in daje lekcije vladi, je prava senzacija Uzunovega napada. Na vse zadnje so razbojniški napadi mogoči tudi v drugih deželah, a da bi oplenitev potnikov olepšali razbojnik s političnimi motivi in da bi pisali lekcije vladi, pa je danes mogoče le v malo-kateri državi. In da je med temi državami tudi Bolgarska, je pač žalosten dokaz za stanje, v katerem živi nesrečni bolgarski narod. V resnici pa je tudi položaj na Bolgarskem žalosten, kakor v skoraj nobeni drugi državi.

Sredi sofijskih ulic ob belem dnevu se vrše politični atentati dan na dan. In nikdar niso atentatorji prijeti, če pa so prijeti, jih morajo sodniki oprostiti, ker drugače padejo oni pod streli atentatorjev. Enkrat izda povelje za umor Vanče Mihajlov, drugi izdajo tako povelje protogerovc, tretji pa oni, ki se naslanjajo na obe skupini. Vedno pa se povelje sigurno izvrši, nikdar pa ni kaznovan morilec. In kakor v Sofiji, tako se vrše ti atentati tudi po drugih mestih, da je vsak meščan stalno v nevarnosti za svoje življenje. Po deželi pa so razmere še hujše. V jugozapadni Bolgarski so makedonski četaši sploh gospodarji dežele in v dveh okrajih pobirajo od kmetov kar redne davke. Na severu mučijo in plenijo kmete razne razbojniške tolpe, ki se vedno bolj in bolj množijo. »Danes imam samo tri tolpe, toda v enem letu jih bom imel 25«, je zmagoslavno vzkliknil sam Doče Uzunov. K temu terorju makedonstvujuših in razbojnikov pa pride še teror vladnih skupin in komunistov. Ni čuda, če vzklikajo že bolgarski sodniki v javni izjavi, da mora vse propasti, če te razmere ne nehajo.

Malo pa je upanja, da nehajo, temveč nasprotno je nad vse verjetno, da se bodo še poslabšale. Zakaj ono pot, ki vodi k rešitvi in ki je na dlani, nečemo in nečemo nastopiti bolgarski mogotci. Deloma iz osebnih vzrokov, ker se boje obračuna težko preizkušenega naroda, deloma iz političnih vzrokov, ker se ne-čejo otresti revanšne misli. In tako drvi Bolgarska še nadalje nizdol v propad in zato propada bolgarsko gospodarstvo vedno bolj in bolj.

Kmečki pridelki nimajo nobene cene, ker hočejo tuji izvozniki tako. Milijone in milijone izgublja radi tega bolgarski narod, a mogotce to ne briga, ker je provizija njihova. Uvoz tujih izdelkov pa se pospešuje, da je finančno stanje vedno slabše in da so bolgarske finance že pod kontrolo tujca. A vse to nič ne pomaga, ker tega, kar je edina rešitev za Bolgarsko, mogotci nečemo. Bolgarsko more rešiti samo kmetška politika, ker je Bolgarska samo agrarna država. Kmetška politika pa pomeni uveljavljanje kmeta, pomeni vstajenje Stambolijskijevih idej in obračun za krvavi junij, ko so bili posekani Stambolijski in njegovi tovariši.

Uveljavljanje kmeta pa nujno pomeni tudi zmago miroljubne ideje, ker je kmet povsod element miru. Ideja miru pa je v najostrejšem nasprotju z revanšno idejo in vodi nujno k sporazumu z Jugoslavijo. Ta pa ni po volji ne samo sedanjim bolgarskim mogotcem, temveč tudi nekaterim njihovim zunanjim protektorjem in zato mora voditi Bolgarska napačno politiko in zato ne pride do zboljšanja. Kakor da še ne bi zadostovali dve grozni katastrofi, kakor da bi bila potrebna še tretja, takšna je sedanja politika, ki jo vodi bolgarski mogotci na povelje od zunaj.

Vedno bolj pa spoznava bolgarski narod, da je ta politika napačna, da je to ista Ferdinandova politika, ki je že tako silno škodovala Bolgarski. In zato se vedno pogostje spra-

Načela naše zunanje politike

Izjava ministra Marinkoviča — Jugoslavija za Briandov panevropski predlog — Zbližanje balkanskih narodov — Mala antanta

Belgrad, 13. nov. (Tel. »Slov.«) Zunanji minister dr. Voja Marinković je dal dopisniku ženevskega lista »Pax« ta intervju:

»Naša država je sprejela,« je dejal g. minister, »idejo g. Brianda z zelo velikimi stvarnimi simpatijami in ne bomo zamudili prilike, da pomagamo pri oživetjenju te velike zamisli. Gre naravnost za veliko delo in zato zahteva mnogo časa. Ne glede na to, da se ne ukvarjamo z neustvarljivimi iluzijami, smatramo, da je ideja g. Brianda velika in realnega značaja za bodočnost Evrope, za katero se morajo interesirati vsi narodi in se zanj ogeti. Kar se pa tiče Jugoslavije, Vam lahko zatrdim, da ona te ideje ne bo opustila.«

»Ideja je prišla,« je nadaljeval g. Marinković, »iz Pariza, začetna dela se bodo radi tega istotako vršila v Parizu. Ko se bomo spoznali s prvimi preliminarimi koraki, bomo proučili korake, ki so potrebni od naše strani za sodelovanje. Tudi od svoje strani bomo kolikor mogoče pomagali pri razširjenju te ideje, ker noben narod ne želi bolj pomagati pri inicijativi za napredek Evrope in za garancijo svetovnega mira, kakor naš. Naš narod si iskreno želi zbližanje vseh evropskih narodov.«

Na vprašanje časnika, kaj misli o problemu zbližanja balkanskih narodov, je g. dr. Marinković, ne da bi prekinil s tem svojo iz-

javo, odgovoril: »Naša vlada je prežeta z željo ustvariti sodelovanje in zbližanje balkanskih narodov. Zavedamo se skupnosti interesov posameznih balkanskih narodov in mislim, da identičnost teh interesov zahteva trajno in iskreno sodelovanje.«

Sodelovanje naše države z Grčijo je že zasigurano in bazira na prijateljstvu in medsebojnih interesih in se lahko posluži kot sredstvo za zbližanje med ostalimi balkanskimi državami.

Na vprašanje, ali ne bi bilo potrebno razširiti malo antanto, je g. dr. Marinković odgovoril: »O tem ne more biti govora. Mala antanta je osnovana na podlagi preciziranih okolišnosti za gotove odredene svrhe in to radi vprašanj, ki se tičejo edinele teh treh držav, katere jo sestavljajo. Mala antanta ne občuti potrebe, da se ji priključi katerakoli država. S tem pa seveda ni rečeno, da želi biti mala antanta izolirana. Ravno nasprotno! Ona vzdržuje zveze z vsemi prijateljskimi državami. Tako n. pr. ne bomo nikdar opustili sodelovanja s Poljsko, ako jo kako vprašanje interesira. Isto velja tudi za Grčijo in druge države.«

Pri poslovitvi je naš zunanji minister še dejal: »V naših odnosih s sosednimi državami ni nobenih novih momentov. Naš narod želi samo mir in ekonomski ter socialen napredek. In naša diplomacija stremi za tem, da ustvari možnosti za ta napredek.«

Predlog sredozemskega Locarna

Napadeni državi bi priskočila Anglija z ladjevjem na pomoč

London, 13. nov. (Tel. »Slov.«) V dobro poučenih diplomatskih krogih se čuje, da je sir Eric Drummond, tajnik Društva narodov, pozvan, da bo igral veliko vlogo pri razgovorih med MacDonaldom ter poslaniki Francije, Italije in Japonske. Na svojem potovanju po južni in jugovzhodni Evropi je Drummond ugotovil, da je uspeh pomorske razorožitvene konference mogoč samo tedaj, če se od zunaj predlože Franciji in Italiji predlogi, ki bi omogočali izenačenje moči v Sredozemskem morju na pod-

lagi paritete med obema narodoma. Drummond namerava na rimsko in belgrajsko pobudo predlagati angleški vladi, da omogoči limitiran sredozemski Locarno, s katerim si Francija in Italija medsebojno jamčita podporo angleškega ladjevja v primeru, da bi kaka sredozemska država bila od druge napadena brez izzivanja. Angleška pomoč bi obstojala v Sredozemskem morju izključno samo v točno določeni pomoči ladjevja, ki bi pariteto spremenila v korist napadene.

Izvoz se vrši gladko

Zahvala zagrebške zbornice želez. ministru za dobro službo železnice

Belgrad, 13. nov. AA. Povodim obsežnih ukrepov v prilog gladkega poteka jesenske izvozne kampanje s strani ministra prometa in njegovih podrejenih organov kakor tudi glede na učinkovite napore v tem pravcu je predsedništvo Zbornice za TOI v Zagrebu poslalo ministru prometa naslednje pismo:

Predsedništvo te zbornice si šteje v čast, da more na osnovi svojih dosedanjih informacij z zadovoljstvom ugotoviti, da je razdelitev in dodeljevanje voz za jesensko izvoznisko se-

zono na področju te zbornice zadovoljivo in ustreza gospodarskim potrebam tega področja. Pri tej priliki se zato predsedništvo zahvaljuje v prvi vrsti Vam, gospod ministru, da ste z obsežnimi ukrepi zajamčili nemoten razvoj železniškega prometa na progah te zbornice v letošnji jesenski izvozniski sezoni. Obenem izrekamo svoje priznanje strokovnemu delu inž. Petra Senjanovića, direktorja tukajšnje direkcije državnih železnic.

Hipotekarna banka znižala obrestno mero

Belgrad, 13. nov. AA. Na današnji seji državne Hipotekarne banke je bilo sklenjeno, da se obrestna mera eskompta in lombarda, ki je bila dozdaj 9% zniža na 8. Na seji je prišlo tudi

v pretres ustanovitev podružnice Državne hipotekarne banke v Banjaluki. Dozdaj so bile podružnice te banke na vseh sedežih banovin, izvemši Banjaluko.

Nova železniška proga zgrajena

Belgrad, 13. nov. AA. Po naredbi ministra prometa je bila imenovana komisija za pregled, prevzem in izročitev prometu novega dela železniške proge Prokuplje—Pločnik—Kuršumlija. Dan izročitve v promet in ostale podrobnosti bodo naknadno objavljene.

šuje narod, kdaj bo že konec te fernandščin in kdaj se že krene na pot, ki je edino prava. Zato se postavlja celo razbojnik Uzunov v pozo narodnega voditelja in se odeva v politična protivladna gesla, tako je že povsod vse sito sedanjega stanja. Celot pri tistih, ki jih je oplenil, računa na simpatije, ker je proti režimu. To najbolj jasno kaže, kako silno je že prodrla na Bolgarskem spoznanje, da je treba sedanjo politiko spremeniti in jo usmeriti v jugoslovansko smer. Kajti v tej smeri je rešitev, kakor je to prav spoznal Stambolijski.

Zakonski načrt o pošti

Belgrad, 13. nov. AA. Po naredbi ministra javnih del inž. Savkovića je bil v ministrstvu javnih del sestavljen načrt zakona o pošti, telegrafu in telefonu, ki bo predložen vsem ministrom. Čim ga bodo ministri pregledali, se predloži načrt tega zakona s končno redakcijo predsedniku ministrskega sveta v zakonitev. S tem bo izenačeno poštno, telegrafsko in telefonsko zakonodavstvo v vsej kraljevini in bo vsa poštno-potniška, telegrafska, telefonska in brezžična služba v naši kraljevini postavljena na nove enotne osnove.

Radojlovič pričel z gladovno stavko

Belgrad, 13. nov. (Tel. »Slov.«) V zadevi znanega spopada v hotelu Palace, kjer je povzročil italijanski vojni ataše major Cassano znani incident, je nastopil sedaj nov moment. Belgrajska policija je kaznovala Radojlovića z zaporom. Ta pa je v znak protesta za kaznen pričel z gladovno stavko.

Ni govora o reviziji trianonske pogodbe

London, 13. nov. (Tel. »Slov.«) Zunanji minister Henderson je izjavil v poslanski zbornici, da angleška vlada nikdar ni razmišljala o reviziji trianonske pogodbe.

„Times“ o jugoslovansko-bolgarskih pogajanjih

London, 13. nov. AA. Včerajšnji »Times« objavlja članek o razbojstvih na Balkanu in veli med drugim:

Na sestanku, ki bo prihodnje dni med delegati bolgarske in jugoslovanske vlade v Sofiji, bo postavljen postscriptum pod prejšnje dogodke in spopade. Delegaciji se bosta sestali, da uredita vprašanje incidentov na meji. Politični razbojnik so motili mir v obmejnih krajih, čemur stori lahko konec le skupna akcija obeh vlad v Sofiji in v Belgradu, posvečena istemu cilju ter izvršena v znamenju vzajemnega zupanja.

Zastopniki društev pri banu Šiloviću

Zagreb, 13. nov. (Tel. »Slov.«) Danes so posetili bana dr. Šilovića zastopniki raznih društev in institutov, da ga pozdravijo in se mu priporočijo. Tako so bili sprejeti zastopniki Jugoslovanske matice, Rdečega križa, Higijenskega zavoda, predstavniki židovske bogoslovne občine, zveze industrijcev, državne zveze mlinarjev, predsednik jugoslovanske akademije znanosti, srezki načelnik iz Črnomlja Poljanec in predsednik upravnega sodišča v Zagrebu dr. Zoričić.

Obsojeni komunisti

Belgrad, 13. nov. AA. Danes ob 11.30 je bila v državnem sodišču za zaščito države izrečena razsodba v razpravi proti Andriji Ferbangu in tovarišem, ki so bili obtoženi zaradi komunistične propagande v Zagrebu. Predsednik državnega sodišča dr. Dušan Subotić je prečital obsodbo, s katero se Andrej Ferbang obsoja na 12 let in 2 meseca robije, Vilim Horvaj na 15 let in 2 meseca, Mihajlo Vraneš na 17 let in 2 meseca, a Blaž Valjin in Josip Kraša vsak na 5 let robije.

Praznik Subotice

Subotica, 13. nov. AA. Danes ob 9 je bila opravljena v vseh subotičkih cerkvah slovesna služba božja v proslavo obletnice dneva, ko je srbska vojska vkorakala v mesto in ga osvobodila. Vse mesto je v zastavah. Po ulicah je videti veliko bunjevcev, ki slavijo ta dan kot velik praznik. Svečani službi božji v katoliški in pravoslavni cerkvi so prisostvovali komandant divizije, komandant Radosavljević, predsednik občine in številne ugledne osebnosti. Ob 10 dopoldne je bilo rezanje kolača na slavi 34. pešpolka, ki je pred 11. leti prvi vkorakal v Subotico. Popoldne bo v vojašnici velika ljudska veselica.

Belgrajske vesti

13. novembra

Centralni Presburo pri predsedstvu vlade bo začel v drugi polovici tega meseca pošiljati svojim zastopnikom v inozemstvu informativen material, zlasti glede gospodarskega življenja naše države. Dopisniki naj na vsako vprašanje inozemskih gospodarskih interesentov imajo takoj na razpolago potrebne podatke, kar se tiče našega delovnega trga, gospodarskih, kmetijskih in drugih socialnih prilik v naši državi.

V Privilegirano agrarno banko je bil sprejet g. Marčetić, bivši šef v predsedstvu zadnje vlade dr. Korošca.

Razvrstitev upravnega uradništva se ima izvršiti do 15. novembra. Do tega dne bodo imenovani tudi načelniki.

Ustanove za zavarovanje delavcev se bodo v bodoče prilagodile potrebam banovin.

Vesti iz Hrvatske

Zagreb, 13. nov. (Tel. »Slov.«) Danes sta bila zaplenjena v Zagrebu lista »Večer« in »Dom«.

Sremska Mitrovica, 13. nov. (Tel. »Slov.«) Danes je tukajšnji veliki župan razrešil dolžnosti šefa policije v Sremski Mitrovici Vladimirja Ignjatovića.

Kaunas, 13. nov. AA. Ker je bil novi zakon o izvolitvi predsednika republike sprejet, bodo volitve predsednika litovske republike meseca marca 1930.

Kulturna katoliška akcija

Socialni tedni, ki so se vršili v letošnjem letu širom katoliškega sveta, dokazujejo veliko življenjsko silo katoliške ideje in prikazujejo v svetli luči intenzivno socialno delo katoličanstva. Omejitve se le na socialne tedne, ki so se vršili v Evropi. V Italiji, kakor znano, so katoličani za 50 letni papežev jubilej priredili 16. socialni teden, ki je imel za predmet proučevanja obširno in plodono delo vladajočega papeža. Na Angleškem so verniki, organizirani v »Catholic Social Guild«, praznovali v Oxfordu X. socialni teden. Udeleževala se ga je zelo mnogoštevilna in izredno izbrana družba iz Anglije, Škotske in Irske.

Na Poljskem je katoliška vseučiliška mladina »Odrodzenie« obhajala svoj vsakoletni kongres na vseučilišču v Lublinu. Obravnavali so vprašanja velike važnosti, kakor o pravičnosti in ljubezni v socialnem življenju, o katoliškem pacizmu, o katoliški akciji in druge važne probleme, ki zadevajo narodno socialno življenje na Poljskem.

Katoliški vseučilišniki v Belgiji so se zbrali na 16. socialni teden v Louvainu. Razmotirali so katoliško stališče do sodobnih delavskih socialnih zahtev. Že 15 let je Louvain središče socialnih tednov za Belgijo.

Na Ogrskem je letos zborovala »Ika«. — Zborovanje se je pretvorilo v socialni teden, kjer so obravnavali vprašanje pravnega zdravlja narodov. »Ika« ima namen, zbrati katoličane raznih dežel, da s skupnimi prispevki proučajo katoliška načela, ki naj urejajo socialno, narodno in mednarodno življenje. Na zborovanju v Budimpešti so se sešli teologi in sociologi iz Madjarske, Belgije, Avstrije, Anglije, Švice, Francije, Italije itd. Skupno so se zastopniki dvasetih narodov udeleževali s pomembnimi prispevki važnih debat.

V Nemčiji so nemški katoličani obhajali 68. katoliški shod v Freiburgu. Z izrednim slavljem in veličjem so obdali ta svoj petdnevni socialni tečaj, ki se je spremenil v revijo vsega dosezanega socialnega dela. Velikih zborovanj se je udeleževalo do 20.000 oseb. V ospredju vseh posvetovanj pa je stal moralni in verski problem krščanske družine, ki jo ogroža moderno brezboštvo, kateremu često pomaga tudi sodobna brezverska zakonodaja.

V Švici so se na pobudo katoliške unije za mednarodni studij zbrali v Zenevi ob priliki zborovanja Društva narodov številni odlični katolički in otvorili katoliški mednarodni teden. V šestih, jako uspešnih zborovanjih so razvili karakteristične poteze katoliškega nauka, ki zadeva družino, vzgojo, mednarodni sporazum, patriotizem, stanovanje, organizacije in civilizacijo. Učenci svetovnega slovesa so tu precizirali katoliško stališče, ki poteka logično iz naših verskih in нравnih vrednot.

V Franciji so tudi letos, kakor druga leta, obhajali svoj socialni teden, ki je obravnaval zelo aktualno vprašanje racionalizacije. Zenski sindikati pa so poleg tega priredili dva važna tečaja v Troyes in Gentilly.

Prav tako so v Jugoslaviji, Češkoslovaški, Avstriji, na Nizozemskem in Portugalskem katoličani manifestirali z mnogoštevilnimi socialnimi prireditvami živahne interese na socialnem gibanju. Vsa ta prostrana in mnogostanska delavnost kaže, da se katolički zavedajo sodobnih nalog. Razna ugibanja pesimistov o neaktualnosti in zatonu krščanstva, so prazna. Katolicizem ni v zatonu, temveč ima danes kot vedno moč, da razsvetli celokupnemu človeštvu pot k najvišjim ciljem, ki jih je človeštvu določil Bog.

Preosnova Fašističnega Velikega sveta

V Palazzo Venezia, svoji novi rezidenči je Mussolini pred dvema mesecema izjavil: Petdeset članov v fašističnem Velikem svetu je preveč, da bi mogli očuvati skrivnosti, treba jih je zmanjšati na dvajset. Tudi to pot je besedam hitro sledilo dejanje. Izšla je novela, ki vsebuje zmanjšanje članov najvišjega organa fašistične revolucije. Po tej reformi se iz Sveta izločijo bivši ministri, ki imajo vsaj triletno službo in bivši strankini tajniki, ki so dosedaj imeli v Svetu dosmrtni sedež. Poslej bodo člani Sveta razven »Quatrumvirov«, ki so se udeležili pohoda na Rim, le možje, ki bodo direktno od duceja vanj imenovani in nekaj takih, ki jim pripade mesto v Svetu po službi, ki jo vrše. Končno bodo eni kot drugi popolnoma odvisni od Mussolinijeve volje. Tako v Velikem svetu ne bo govora o kaki opoziciji, niti ne o kritiki. Medtem, ko so po sedanjih sestavi imeli nekateri člani dosmrtni sedež in so torej mogli precej svobodno kritizirati in eventualno stvoriti tudi opozicijo, po novi uredbi Sveta to odpade in bo mogel Mussolini brez najmanjše kritike v vsakem slučaju uveljaviti svojo voljo. Že po 11 mesecih je torej Veliki svet, ki je bil ob rojstvu tako pompozno pozdravljen od fašističnega tiska, doživel bistveno spremembo. Rezultat je ta, da je posledaj politična moč še bolj koncentrirana v Mussolinijevo roki.

Novi angl. veleposlaniki

London, 13. nov. (Tel. »Slov.«) Oficialno imenovanje novih veleposlanikov v Washingtonu in Moskvi je izvršeno. Sir Esmond Ovey, sedaj poslanik v Rio de Janeiro, pojde v Moskvo. Sir Ronald Lindsey, državni podtajnik v Foreign Officeu, prej veleposlanik v Berlinu, pa pojde kot naslednik Howarda v Washington. Njegov naslednik v Foreign Officeu bo sir Robert Vansittard, Macdonaldov privatni tajnik.

Dunajski vremenska napoved. Večinoma oblačno. V južnih Alpah deževno.

Romunski listi o Mussolinijevi politiki

Bukarešta, 13. novem. AA. »Indépendence Roumaine« in »Lupta« zavračata na zelo oster način pisavo rimskega lista »Popolo d'Italia« o stališču Male antante napram madžarskim reparacijam. Lista ugotavlja, da se Mussolini čedalje bolj oddaljuje od svojih bivših zaveznikov in da se skuša približati svojim bivšim sovražnikom, zlasti vzhodni Evropi. Čedalje bolj se sliši njegovo neprestano rožljanje z orožjem. Prvi list smatra pisavo »Popolo d'Italia« za provokacijo in predlaga, da bi se morali enkrat za vselej urediti odnosi med Italijo in Romunijo. »Lupta« pa meni, da igra Mussolini dvoletno vlogo, ki postaja smešna.

Bukarešta, 13. nov. AA. Pisanje lista »Po-

polo d'Italia« proti Mali antanti in za znižanje madžarskih reparacij je vzbudilo v deželi veliko ogorčenje proti Italiji. Današnji »Cuventul« ugotavlja, da vodi Mussolini odkrito politiko proti Mali antanti, ki je v prvi vrsti orodje miru in reda v Evropi. »Lupta«, ki je snoči objavila proti Italiji naperjen članek »Fašistična Italija in nova Romunija«, protestira nocoj proti Mussolinijevi politiki, o kateri trdi, da hoče za vsako ceno izzvati Jugoslavijo in da išče način, kako bi razgnala Malo antanto. Na tako politiko, dostavlja list, je treba reagirati. Mi želimo vedeti, ali imamo v Rimu iskrene prijatelje ali lažne. Enako stališče nasproti Mussolinijevi politiki zavzema tudi organ liberalne stranke »Vitorul«.

Sporazum med Schobrom in soc. demokrati

Dunaj, 13. nov. (Tel. »Slov.«) Doznava se, da je razgovor zveznega kancerja dr. Schobra z voditelji socialnih demokratov omogočil zblizanje. Dunaj bo ostal zvezna dežela, njegov proračun pa se bo moral pošiljati v kontrolo računskemu dvoru, kakor vsi proračuni drugih dežel. Občinski svet dunajski naj se razdeli v dva dela, in sicer naj bi njegov deželni zbor tvoril višjo instanco. Vprašanje je, ali naj se za Dunaj poleg župana imenuje tudi deželni glavar. V tem primeru bi Seitz ostal dunajski župan, socialdemokratski mestni svet-

nik Richter pa bi postal deželni glavar. Občinska straža, ki so jo ustanovili socialni demokrati, naj bi se razpustila in tudi prometna policija na Dunaju naj bi se prepustila zopet zvezni policiji. Rešitev vprašanja zgornje zbornice naj se odgodi na čas po novem letu, da bo mogel nastopiti politični mir o božiču. Kompromisni predlog o ustavi se nadeja zvezni kancelj spraviti pred zbornico do 23. novembra. Dvomljivo je, ali so voditelji Heimwehra s tem sporazumom zadovoljni.

Nove hujskarije heimwehrovcev

Steidle za nelegalno borbo, ker je tudi Avstrija nastala nelegalno
Automobilska nesreča heimwehrovcev

Dunaj, 13. nov. (Tel. »Slov.«) Največje žrtve včerajšnjega avstrijskega državnega praznika sta povzročili dve avtomobilski nesreči. Ko so se v velikem avtomobilu vračali dunajski Heimwehrovci iz Gradca, se je prevrnil avto, pri čemer je bila ubita ena oseba, več pa težko ranjenih. Iz nekega drugega avtomobila se je neki Heimwehrovec tako neprevidno nagnil z okna, da je zadel z gvozdeno in brzojavno drog in bil na mestu mrtev. V ostalem pa so bili razni spopadi in pretepi v Gradcu in Innsbrucku, posebno med komunisti in Heimwehrovci, vendar ni bilo večjih težkoč. Socialni demokrati železniški delavci v Gradcu so sabotirali posebni vlak Heimwehrovcev, tako da se je vlak mogel odpeljati šele po večurni zamudi.

Dočim so odgovorni državniki v svojih slavnostnih govorih poudarjali potrebo notranjega mira in je posebno tudi zvezni predsednik Miklas izrazil željo, naj uvidevnost na vseh straneh pospeši mir, sta pa heimwehrovska voditelja dr. Primer v Gradcu in dr. Steidle v Innsbrucku v prisotnosti deželnih glavarjev imela svoje običajne hujskaške govore. Dr. Steidle je odklanjal vsak ozir na legalnost, češ, da tudi ustanovitev avstrijske republike ni bila legalna. Napovedal je zopet brezobzorni boj z vsemi sredstvi brez strahu pred legalnostjo. Dr. Primer je izjavil, da Heimwehr orožja ne bo odložila, dokler se ne zgradi res nemška narodna država na stanovski podlagi.

Nova zmaga Tardieu-a

V proračunski razpravi je Marin nenadoma vložil predlog za revalorizacijo rent — Tardieu predlog odklonil — Zaupnica vladi

Pariz, 13. nov. (Tel. »Slov.«) Poslanec Marin je danes ob pričetku proračunske razprave v poslanski zbornici nenadoma vložil predlog za revalorizacijo francoskih rent. Predlog je utemeljeval s tem, da so prave žrtve stabilizacije mali rentniki in lastniki življenjskih zavarovanj. Poincare je že leta 1926 obljubil posebne odredbe za varstvo malih rentnikov. Socialisti so podpirali predlog in zahtevali, da se odkaže finančnemu odboru z nalogom, da se pripravi primeren zakonski načrt. Finančni minister Chéron je proti temu ugovarjal, da bi revalorizacija, ki bi že v najhujšem delu prišla v dobro res potrebnim rentnikom, zahtevala tolika sredstva, da bi resno ogrozila sanacijo francoskih financ. Ker je tozadevna debata postala izrazito politična, je povzel besedo sam ministrski predsednik Tardieu in

navajal, da se je poslanska zbornica leta 1928, ko se je odločila za stabilizacijo, zavedala vseh tozadevnih posledic in neugodnosti. Valorizacija rent bi prevrgla vso stavbo, na kateri sloni danes nova francoska valuta. Vlada je pripravljena od slučaja do slučaja pomagati malim rentnikom, če so v stiski, z industrijskimi odredbami. Valorizacija pa mora vlada najkategoričneje odkloniti in zahtevati za to zaupnico. Pri glasovanju je bil predlog socialistov, da se zahteva po valorizaciji odkaže finančnemu odboru, odklonjen s 317 glasovi proti 257 glasovom. Za predlog, to je proti vladi, je glasovala s socialisti, komunisti in meščansko levico tudi skrajna desnica. Tardieuve večina je znašala kljub temu 60 glasov, kar mnogo pomeni z ozirom na popularnost Marinovega predloga.

Obisk italij. kralja pri papežu

Obisk italijanske kraljeve dvojice pri svetem očetu je z ozirom na poroko prestolonaslednika, ki se vrši v januarju, postala nujna zadeva. Sedaj se je dan obiska določil 5. december. Kakor znano, stoji papež na slatišču, da po starem običaju vladarjem ne vrača osebno obiska, ampak le po svojem namestniku kardinalu-legatu. Quirinal je pa proti temu povdarjal, da je tak običaj gotovo umesten, kadar gre za inozemske vladarje, da ni treba papežu delati dolgih potovanj, da pa to ne more veljati za domačega italijanskega kralja. Zadeva se je sedaj tako uredila, da bo italijanskemu kralju vrnil obisk najprej papežev kardinal-legat. Nekaj dni pozneje, ko bo papež šel maševat v cerkev San Carlo na Corso, kjer hoče obhajati svoj pidesetletni mašni jubilej, bo pa ob tej priliki napravil še prijateljski obisk na Quirinalu. S tem izhodom se hoče na eni strani zadovoljiti zahtevi italijanskega dvora, na drugi strani se pa neče ustvariti precedenčnega slučaja, po katerem bi tudi drugi vladarji mogli zahtevati, da jim papež osebno vrne eventuelen obisk v Vatikanu.

Macdonaldova pogajanja za pomorsko razorožitev

London, 13. nov. (Tel. »Slov.«) »Daily Telegraph« poroča, da je Macdonald začel razgovore s poslaniki pomorskih držav. Najprej je v ponedeljek govoril z japonskim poslanikom. Ko se ameriški poslanik vrne v London, se bodo nadaljevala pogajanja z njim ter z italijanskim in francoskim poslanikom.

Uveljavljenje češko-jugoslov. trgov. pogodbe

Praga, 13. nov. (Tel. »Slov.«) Kakor doznava Vaš dopisnik, stopi trgovinska pogodba med Jugoslavijo in Češkoslovaško v veljavo 26. novembra t. l. Obenem se bodo začela nova pogajanja za sklenitev tarifne pogodbe za dobo petih let.

Angleška demarša v Parizu

London, 13. nov. (Tel. »Slov.«) Angleški poslanik v Parizu lord Tyrell je izvršil včeraj po nalogu svoje vlade demaršo pri francoski vladi glede francoske interpretacije haških doporovov, ali naj se na vsak način smatra 30. junij 1930 za končni termin izpraznitve Porenja.

Ruski proračun

Moskva, 13. nov. (Tel. »Slov.«) Sovjetska vlada je odobrila načrt proračuna za leto 1929-30. Nčrt je uravnotežen s končno vsoto 11 milijard 350 milj. rubljev in je za 45 odstotkov višji, kakor lanski.

Bolgarske reparacije

Pariz, 13. nov. (Tel. »Slov.«) Odbor za vzhodne reparacije je imel danes novo sejo, da razpravlja o ureditvi bolgarskih reparacij. V smislu želje Bolgarije se je sklenilo, da se izvrši nova preiskava o plačilni zmognosti Bolgarije, ki bo trajala tri do štiri dni.

Drobne vesti

London, 13. nov. (Tel. »Slov.«) Vihar, ki divja na Angleškem že od sobote, se je danes še povečal in povzročil veliko škodo posebno v Walesu. Mnogo vasi je poplavljenih. V dolini Ronde so morali prebivalce rešiti s čolni.

Pariz, 13. nov. (Tel. »Slov.«) Radi viharja ob severni francoski obali je bil težko poškodovan angleški parnik »Aspery«, ki je davi končno prispel v Cherbourg. Parnik je zgubil svojega kapitana, katerega je ogromen val odnesel s seboj.

Novi franc. podmornik

18. t. m. bodo spustili v Scherbourgu v morje nov tip podmornika, ki je prava podmorska križarka. »Surcouf«, tako se imenuje podmornica ima 4000 tonaže in je dolga 120 metrov. Ob bokih ima 14 torpednih cevi. Površje je pokrito z debelim jeklenim oklopom, proti granatam in pa aeroplanskim bombam. Podmornica je oborožena s 4 kanoni 137 mm in 1 baterijo proti aeroplanom. »Surcouf« se more potopiti 140 m globoko, to je 26 m globlje kot vsak drug podmornik. Posadka šteje 150 mož in častnikov. S seboj nosi majhen hidroplan, za katerega je napravljen na vrhu jeklen hangar, kakor tudi mostič za pristajanje. Kuri se s posebnim gorivom »Mazut«, ki mu omogoča, da obkroži pol sveta — 13 tisoč morskih milj — ne da bi moral spopolniti svoje zaloge. S seboj nosi 30 velikanskih najmodernejših torpedov. Pod vodo more ostati 2 dni in pol.

Z ozirom na to najmodernejšo podmornico piše »Paris Midi« k vprašanju podmornic: Angleški časniki se zelo razburjajo radi napredka, ki smo ga napravili z našimi podmornicami in zahtevajo odpravo podmornikov. To naj tvori tudi eno glavnih zahtev nekaterih velesil na prihodnji londonski razoroževalni konferenci. »Surcouf«, ki je prava podmorska križarka, nam pravzaprav res da mnogo misliti. Dokaz je, da je doba velikih oklopnih križark minula. Lahko bi prihranili milijone funtov šterlingov, ki se izdajo za vedno manj pomembne križarke. Je pa v tem tudi še drug nauk. Naj se vprašanje podmornic premotri do konca sedaj, ko še niso tako nevarne kakor lahko postanejo. Ni misliti, da bi jih odpravili, če bodo postali enkrat tako silni in vojaško pomembni, kakor pa so bile do sedaj križarke.

Bela kuga v Slavoniji

Župnik iz Vrpolja, Đure Mitrović je pred časom objavil v »Hrvatski Strazi« statistiko, ki je porazna za slavonsko ljudstvo. Po njegovih ugotovitvah umre v slavonskih vaseh redno 50 odstotkov več ljudi, kakor pa se jih rodi. V mnogih vaseh je polovica družin, katerih najmlajši član je star 40 let, kar pomeni, da so brez otrok. V Gradištu n. pr. 800 družin, a 400 med njimi je brez otrok. Pred 30 leti je vas štela 3500 prebivalcev, a danes jih nima niti 2500. Zadnjih dvajset let je bilo v župniji rojenih točno 1000 otrok, a umrlo je 1714 ljudi. Podobno je tudi drugod po Slavoniji.

»Hrvatska Straza« pristavlja, da se sploh opaža, kako prebivalstvo v Hrvatski in Slavoniji — pada. Hrvatska in Slavonija je štela 1910 2.621.613 prebivalcev, a 1921 2.613.939, torej za 8.000 manj. V sedanjem desetletju naj bi bilo nazadovanje še mnogo večje. Slavonija, ki je najbolj bogata, kaže največje nazadovanje in nima na kvadratni kilometer povprečno niti 50 prebivalcev. K temu pripominja »Hr. Str.«: To so porazne številke, ki dokazujejo, da je bela kuga vladala kakor pošast in da je naloga nas vseh, da se v te številke zamislimo in iščemo zdravila, ko poznamo vzroke bolezni.

Beneška noč

Sinoči je bila v ljubljanski operi premijera Joh. Straussove operete »Beneška noč«. Klasično muziko, ki še vedno prekaša marsikak podoben moderen žund, je nanovo predelal in efektne preinstrumentiral komponist Korugold. Vloge so bile zasledene poleg tenorista g. Gostiča in gd. Špačove, po običajnem operetnem oseboju. — Dirigiral je g. Ant. Neffat. — Več o stvari prihodnj.

Viljemova sestra umrla

Pariz, 13. nov. AA. Po poročilu iz Bonna je tamkaj davi o pol 8 preminula 63 let stara sestra bivšega nemškega cesarja ga. Zubkova.

Eksplodizija v rudniku

V srbskem rudniku Tresibaba — Med mrtvimi in ranjenimi tudi Slovenci

V rudniku Tresibaba pri Knjaževcu v Srbiji se je v ponedeljek, ob pol 10 dopoldne pripetila težka nesreča.

V rudniškem rovu so se vneli plini v rudniku, ko so rudarji izprožili strelivo, da bi razbili premogove plasti. Čeprav je direktor rudnika inž. Rüdiger že dne 7. t. m. izdal najstrožje naredbi in navodila, po katerih se sme delati v rudniku (po teh pravilih bi se moralo nehati z delom že, ko je v rovu en odstotek metana v zraku) — delavci najbrže teh predpisov niso preveč upoštevali in je prišlo tako do katastrofe. Nadzornik rudnika Milosav Veljković je celo opozoril delavca Kćuniga, ki je netil strelivo, da so plini blizu, vendar so bili vsi v rovu mnenja, da nevarnost še ni tako huda in so le sprožili strelivo. Vžgalna vrva bi morala po pravilih biti dolga 100 metrov, bila pa je mnogo krajša.

Nadzornik Veljković je izpovedal, da je bilo razstrelivo sproženo na treh krajih, ko pa je bilo sproženo še na četrtem, so se vneli plini in takoj nato je nastopila katastrofalna eksplozija s silno detonacijo. Luči so ugasnile in niti delavci sami ne morejo povedati, kako se je gato vse naglo izvršilo. Po detonaciji so se delavci znašli v obupnem stanju in brez luči. V prvem trenutku niso niti čutili bolečin in so se poskušali sami rešiti iz rudnika. Toda delavci zunaj, ki so čuli detonacijo in opazili, da so luči ugasnile, so takoj prihiteli, da bi ugotovili, kaj se je zgodilo in da bi

nudili svojo pomoč. V drugem oddelku rova, v globini 72 metrov, so našli dva mrtva tovariša, pet težje ranjenih in dva lažje ranjena delavca.

Ravnatelj rudnika je takoj poklical na pomoč osrednjo rudarsko ambulanco v Knjaževcu. 35 minut po nesreči so bili vsi ranjenci prepeljeni že v bolnišnico v Knjaževcu.

Vsi ranjenci pogumno prenašajo strašne bolečine. Njihovo stanje je zelo težko radi groznih opeklin in pljučnih poškodb radi plinov. Trije ranjenci, Milosav Veljković, Rudolf König in Franc Rupel, bljujejo kri. Najhujše je ranjen Milosav Veljković, nadzornik rudnika Tresibabe, doma iz Vasilja v Srbiji, je oženjen in oče treh otrok, v rudniku pa dela že 8 let. Ostali ranjenci so:

Toma Jovanović, doma iz Taprašnice v Srbiji, oženjen in oče dveh otrok; Rudolf König, 43 leten rudarski delavec, doma iz Kočevja, v rudnikih dela že 25 let; Tihomir Randjenović iz Belega Potoka v Bosni, oženjen, oče enega otroka ter Franc Rupel, doma iz Rožičja v Sloveniji, 35 leten, v rudnikih dela že 18 let.

Smrtno sta se ponesrečila Joško Kozji-rog iz Litije v Sloveniji, 35 leten, oženjen ter Jovan Randjenović, 26 leten, nečak ranjenega Tihomira Randjenovića.

Lažje sta ranjena Vilkoj Andrejić iz Starega Korita in Kosta Bogosavljević iz Prošta.

Delo v rudnikih se je že zopet začelo.

Slike po radiu

Z DUNAJA V ZAGREB.

Zagreb je te dni doživel dvojce zanimivih tennističnih dogodkov. V nekem kinu so predvajali prvi zvočni film, ki se je predvajal v Zagrebu, na ljudski univerzi pa je v okviru predavanja sprejemal profesor Špajt s posebnim sprejemnim aparatom prve radiotelefonske slike.

Zagrebska radiopostaja je s svojimi zvezami omogočila, da je bilo zanimivo predavanje »Teorija in praksa prenosa slik po radiu« nazorno pojasnjeno s krasnim primerom posrečenega prenosa štirih slik, ki jih je oddajala dunajska radiopostaja »Ravage«.

Profesor Špajt je najprej z eksperimenti tolmačil radio prenos slik. Ob 7.15 se je oglasila z zvočniku, po prenosu zagrebske postaje, dunajska »Ravage«, pozdravila zagrebsko postajo in pričela po pojasnjevalnih besedah dunajskega napovedovalca s prenosom štirih slik. Prenos je trajal skupaj 25 minut.

Najprej je bila prenešana — na lasno iniciativo Dunajčanov, — slika Nj. Vel kralja. To dejanje pozornosti je dvorana sprejela z živahnim aplavzom. Nato so sledili: slika avstrijskega zveznega kancelarja dr. Schöbnerja, slika dunajske Karlove cerkve in slika zagrebske Markove cerkve. (To sliko je poslala na Dunaj zagrebska postaja.)

Sprejem se je izvršil s Futlograf-aparatom in je nenavadno dobro uspel. Slike so imele lepo, rjavkasto barvo in so nekatere učinkovito celo umetniško. Dvorana je bila nabito polna, tako, da namerava zagrebska ljudska univerza prirediti še dva taka večera.

Zverinska žena

Na vaški cesti v srbski vasi Lapovo ob reki Moravi se je izvršil te dni grozen zločin. Te dni so se pod mrak vračali domov s polja: kmet Ljubomir Stojanović, njegova žena Stanojka in sin Stanislav, ki je vodil voz. Ko se je znočilo, sta Stanojka in njen mož vozata. »Nekaj ti bom povedala,« je dejala žena in potegnila moža za rokav. Ljubomir ni slutil, kaj mu hoče žena povedati, in jo je poslušal. Komaj se je sinov voz nekoliko oddaljil, je Stanojka izvela izpod srajce sekuro in zamahnila z vso silo. Z enim samim udarcem v teme je pobila moža na tla, nato pa ga pričela mrevnariti. Ljubomir je najbrže že umrl po prvem udarcu.

Ko se je Stanojka prepričala, da je njen mož mrtev, je vrgla sekirico v Moravo, nato pa nadaljevala pot. Ko je dohitela sina, mu je dejala, da o vsej stvari ne sme nikomur nič pripovedovati, ker bi bila v tem slučaju oba aretirana. Stanislav je ubogal mater in prisegel, da je ne bo izdal. Pozno zvečer, ko sta prišla domov, se je Stanojka spomnila, da bi bilo dobro, zločin prijaviti. Odšla je v občinski urad in tam povedala, da je njena mož izginil. Ko je župan to slišal, je takoj osumil zločina Stanojko, ker je vedel, da žena ne ljubi svojega moža. Obdržal jo je v zaporu. Nato so odšli iz občinskega urada iskati pogrešanega Ljubomirja in ga našli ubitega na polju.

O stvari je bil obveščen tudi načelnik orožniške postaje iz Rače. Temu se je posrečilo od mladoletnega sina izvedeti vse. Stanislav je vse priznal. Nazadnje je morala tudi Stanojka priznati svoj zločin. Trdila je samo, da ga je ubila zato, ker je postopal z njo grdo, ker je sam delal ves dan in tudi njo silil na delo, da ni imela nikoli počitka.

Stanojka je sovražila svojega moža ves čas zakona, čeprav sta živela že 23 let skupaj in imela troje otrok. Zadnje mesece je Ljubomir, še bolj kot kdaj prej, silil svojo ženo na delo in to jo je tako togotilo, da ga je ubila.

Ze preje je zločinska ženska dvakrat poskušala, maščevati se. Prvič pred dvema letoma, ko je Ljubomir kopal vodnjak, ga je hotela v vodnjaku zasuti s kamenjem. Toda tedaj se je Ljubomir rešil na ta način, da se je zaščitil z bakreno pločvino. Drugič ga je hotela ubiti med spanjem. Radi tega si je ubogi Ljubomir dal naročiti posebno posteljo, v katero se je lahko zaklenil vsak večer, da je mogel mirno spati.

Vse pa je rad potrpeč, ker je svojo ženo zelo ljubil. Tako je svojo zakonsko ljubezen plačal z lastnim življenjem.

Stroj odtrgal roko

Ljubljana, 13. novembra.

Pasantje Dunajske ceste so bili danes popokne priče strašnega, mučnega prizora. Blizu Sv. Krištofa je približno ob pol 4 prišel po cesti, v smeri proti mestu, krepak mlad mož v spremstvu še nekaj ljudi ter kričal: »Boli, hu, strašno, pomagajte!« Moški je obupno mahal po zraku z desnico, levico pa je krčevito stiskal k okrvavljenemu sukniču — leva roka mu je bila grozno razmrcvarjena ter mu jo je manjkalo od komolca navzdol. Že je prišel po cesti razburjeni skupini nasproti reševalni avto in okrvavljeni možki brez levice je skočil vanj. Reševalni avto se obrnil in zdiral z ranjenecem proti bolnišnici.

Nesreča se je pripetila tako: Učitelj Rado Prosenec je pred kratkim osnoval na Dunajski cesti malo tvornico barvastih svinčnikov. V to podjetje je hodil večkrat pomagat delati tudi 27 letni knjigovodja Herman Šolar. Danes popoldne je Šolar nekaj upravljal pri stroju za drobljenje krede in mešanje barvil. Stroj ga je s svojimi zobmi nenekrat zagrabil in mu je v hipu odtrgal roko — med komolcem in ramo, tako, da je na telesu ostal le grozno zmrcvarjen okrajek. Iz sosednje tvrde Weissbacher so poklicali reševalni avto. Šolar, kljub groznim bolečinam, ni izgubil zavesti, temveč je stekel reševalnemu avtu nasproti. Tudi pred bolnišnico je izstopil iz avta sam in se šele nato vlegel na nosilnik. Bil je takoj operiran in so mu amputirali levo roko pri rami.

Učenost za 100 dinarjev

Zadnje čase so se pojavile v Vojvodini razne privatne »šole«, ki sprejemajo v pouk take dijakke, ki so padli iz nekaj predmetov, ali pa ponavljali kak razred gimnazije. Taka šola je bila pred kratkim otvorena tudi v Novem Sadu. Poučevala je dijake in druge, ki so želeli dovršiti dva razreda gimnazije v enem letu in to vse za 100 Din. Lahkoverneži so se takoj potrudili izkoristiti to priliko. Ali tudi prosvetna oblast se je pričela zanimati za to šolo in ugotovila o njej vse podrobnosti ter slučaj prijavila policiji.

Policija je ugotovila da šola nima pravice za svoj obstoj niti dovoljenja od prosvetnega ministrstva ter da učitelji nimajo potrebne kvalifikacije. Policija je nato razgnala to »šolo« in uvedla preiskavo. Izgnala je enega od učiteljev v pristojno občino, proti dvema pa je uvedla preiskavo. Učenec, ki so hoteli tako poceni priti do šolske izobrazbe, je bilo za dva razreda. Policija je vse poslala domov.

Kostel in Kostelci

Joža Gregorič.

Ko se Kostele izleže, valje torbo veže.

Kostelski pogovor.

Lepa je naša mala slovenska zemlja, krasna in dragocena kljub vsej svoji tugi in revščini. In baš zato, ker je tako borna in neznanatna in od vseh zaničevana, jo moramo tembolj ljubiti in se je okleniti, kakor se oklepa otrok svoje ovdovele matere, zapuščene sirote.

Tak košček slovenske zemlje, kjer vlada beda in skrb in pomanjkanje, je tam doli ob zeleni Kolpi zapuščeni Kostel. Cesta, ki vodi iz Kočevja proti Reki, ter preko kraških kočevskih planot in mimo dolgočasnih vasi v nekaj urah pripelje do Mrave, zadnje naselbine Kočevjarjev, kjer pa se vedno bolj občuti slovenski živelj. Potem pa pride Kaptol, prva slovenska vasica, 16 km od Kočevja. Na nizkem griču so posejane skromne lesene hišice, ki nosijo ponosno ime iz Zagreba, poleg Banje loke (banove!) drug živ dokaz, da je nekoč segala oblast Hrvaške tudi preko Kolpe. Nedaleč od Kaptola lepi Ajbelj s cerkvico sv. Jerneja, okoli katere je ograjeno pokopališče. In potem boš vsake četrte ure, vsakih pet minut naletel na par hišice, kar imenujemo pri nas vas. Takih vasi, ki štejejo po pet, šest, ali tudi manj hiš, je okoli 40. Kjer je našel človek v zatišju rodovitno dolinico tam si je

Tako dobro kol najdražja... vendar cenejše!

Milo ELIDA Favonil

Medvedko je ustrelil

Kočevje, 13. novembra.

Poročali smo že, da je dobra letina celo prav prišla tudi gozdni zverjadi. Medved in divji prašič sta živela v izobilju in ni čuda, da sta oba postala ob polnem koritu predrzna. Okolica Verdrenga, Reinthala, Steinbocka in sosednih manjših vasi, ki leže sredi goščav, je bila domovilišče številnim veprom, ki so živeli ob obilni koruzi, korenju in repi. Prebivalci Novega in Starega brega, Starega loga in Hinj pa so baš v tej jeseni pogosto naleteli na kosmatinca. Pisali smo že o tistem smešnem prizoru, ki ga je videl nek vaščan iz Novega brega, kako je kraj hoste tresla močna medvedka hruško-lesniko za svoj nadebudni medvedji naraščaj.

Vsaka stvar pa, pravijo, ima svoj konec in tak žalosten konec je napravila tudi predrzna medvedka, ki si je upala kaj pogostokrat s svojimi mladiči čisto v bližino ljudi, in pri tem pozabila, da imajo ti ljudje za take sorte zverjadi pripravljeno puško, ki je v stanu podreti še tako korpušeno gospo medvedko.

Preteklo sredo je šel posestnik in znan lovec Iv. Kruc iz Lazin pri Hinjah iz Hinj proti domu. Tik pod osnovno šolo, v gozdiču proti Lazinam je hipoma zagledal v daljavi zver, ki je v spremstvu štirih mladičev lomastila naravnost proti njemu. Kruc se je skril za bližnjo smreko in od tu ustrelil proti medvedki, ki se mu je skokoma približevala. Medvedka je razjarjena v sled strela divje zarjula. V tistem hipu je ustrelil Kruc ponovno in jo zadela naravnost v srce. Medvedka se je z groznim rjutjem zvrnila. Štirje mladiči so se iz strahu razbežali po hosti.

Medvedka je krasen eksemplar. Tehtala je 104 kg. Truplo ji je pokrival gost kožuh.

Odol osveži, obvaruje in čisti usta in zobe.

Galantni hajduk

Crna gora še vedno trpi od hajdukov. Seda se je tam pojavil nov hajduk Spiro Milačič, ki ima prav originalen nastop. Pred dnevi se je pojavil z dvema svojima tovarišema v Podgorici. Deževno vreme in megla sta mu omogočila njegov drzni obisk v mestu. Koncem mesta se nahajala hiša uradnika Ilije Perovića. Milačič je stopil s svojima tovarišema v hišo. Naletel je v prvi sobi na domačino, Perovića sam pa se je nahajal v sosedni sobi. Hajduk je hitro segel vsem prisotnim v roko: »Kako se vam kaj godi? Kje pa je hišni gospodar?«

Perovičeva mati je odgovorila: »Sin je odšel v mesto.«

Perović sam pa je skočil na balkon in hotel alarmirati policijo. Hajduk je medtem odšel iz hiše in mu zaklical: »Nikar ne kliči straže! Lahke bi te ubili, pa te ne bom!« Nato je s svojima tovarišema izginil na cesti.

Vtis tega obiska je bil zelo velik. Takoj nato je bila vsa okolica alarmirana. Streljalo se je na vseh koncih in krajih. Kmalu je vse mesto vedelo o tem napadu.

Drugi napad je Spiro Milačič izvršil nekaj dni pozneje, to je zadnji nedelje. Dopoldne je odšel avtobus iz Podgorice v Cetinje. V njem sta sedela dva cetinjska trgovca in še neki meščan. Komaj je avtobus prevozil sloviti Vezirav most, so ga hajduki že ustavili. Razbojniki so zahtevali, naj da vsak potnik, kolikor sam hoče, za nagega revežca. Brez vsakega nasilja so mu potniki dali vsak po 100 Din, šofer pa 20 Din, tako da so roparji dobili 320 Din.

Tri kilometre oddaljeno od njih država bolnišnica. Potniki so se pri njej ustavili, ker je tam najbližji telefon. Ko so iz bolnišnice sporočili, da so jih napadli hajduki, je okrajni glavar takoj poslal avtomobil s dvema detektivoma, ki naj bi preiskala vso stvar. Hajduki so počakali tudi ta avtomobil, ga ustavili, pometali detektive ven, sedli sami v avto in ukazali šoferju, naj jih odpelje proti Kokotu. Blizu Kokota je moral šofer zopet ustaviti avto. Roparji so ukazali šoferju, naj izpusti ves bencin iz rezervoarja, nato so pa galantno plačali šoferju bencin in dnevni zaslužek, ter izginili neznano kam.

postavil dom. Proti jugu se pokrajina valovito širi preko Banje loke in Novih sel, na vzhodni strani pa se takoj pri Kaptolu zemlja udre in jarku podobna kotlina sega do Kolpe, se med Lipovcem in Kostelom razširi in prevali proti jugu do Broda, kjer jo zaprejo gore hrvaškega Gorskega kotara. Vsa ta zemlja od Kaptola do Broda pa do Kolpe, ki je dolga kakih 14 km in široka 2 km, se imenuje kratko Kostel (mi izgovarjamo Kostev).

Tužna je zemlja Kostelska, vsa prepojena s solzami trpinov, kajti gospodarsko stanje ljudstva je skrajno slabo, v vsem kraju vlada strašna beda. Vem, da je v Sloveniji še mnogo revnih in nerodovitnih krajev — tako n. pr. Suha krajina, ki se razprostira od Kočevja proti Hinjam — so pa na bližini železnice ali pa že kako drugače nadomestijo nerodovitnost tal. Tu pa ni v bližini železnice in zemlja kljub največji pridnosti kmeta ne rodi zadosti, ker z visečih njiv, kakršnih je največ, hudi nalivi stalno odnašajo rodovitno prst. Pa če bi bilo vsaj take zemlje zadosti! A je ni! Kostelski »kmete« z največjo muko drži štiri do pet goved in po dva prasca; le kjer sta po dva grunta združena, tam imajo še kako kravico in morda enega prasca več. Pa takih je malo. Ker se pa še tiste malenkosti, katere si mora naš kmet pritrgeti od lastnih ust, če jih hoče prodati, da si kupi sol in petroleje, ne dajo primerno vnovčiti — do železnice je v vse smeri okoli 20 km — potem nam bo takoj jasno, kako mora biti življenje. Najbližji trgi so Moravice,

Delnice in Kočevje — vse oddaljeno štiri do pet ur hoda. Naj navedem samo en primer take »trgovine«: dekle si naloži košaro sadja, mleka, jajec, masla in kaj podobnega. Kamor hoče iti, povsod štiri, pet ur hoda (na voz ni misliti, ker potem ji nič ne ostane); zato mora vstati vsaj ob štirih. In potem nese in nese, 15 do 20 kg na glavi in je ob osmih morda že v mestu. Do poldne proda, kakor pač gre, ker nazaj ne more nesti — in popoldne zopet peš nazaj! Pa vse to za borih 60 ali 70 Din! Zato izgubi ves dan, da lastno blago in se povrh še tako muči! In takih ter podobnih slučajev je nebroj. Moški garajo poleti doma — ob košnji gredo v trumah kositi na Hrvaško v Delnice, Lokve, Fužine in še dalje do morja — na zimo pa, ko se kmet veseli počitka, tedaj morajo trudni in zbiti — od doma, da ostane kruha za ženo in otroke. Nekateri se skitajo po slavonskih šumah, po tovarnah in rudnikih, drugi pa s košem na hrbtu beračijo s svojo krošnjarijo. Doma ostanejo žene z otroki in se ubijajo z živino, ki trpi in gladuje z družino vred. Za Veliko noč, ko treba zopet doma delati, se moške vrnejo »iz sveta« in morda prinesejo po par tisoč dinarjev, ki pa med letom kaj kmalu skopne, ker s tem mora biti oblečena družina in še je vedno kak izdatek za popravila pri hiši. Tako mine med trudom in znojem leto, pride jesen, pa smo ravno tam, kjer smo bili lani, ali pa še bolj zadaj. Nikomur se ne more zdeti čudno, če pri takem »gospodstvu« in v takih razmerah propadajo kmetije,

Nežen obraz in fine, mehke roke.

so svojstvo odlične dame. Z dnevno uporabo naše „ALEM“ kreme ostane trajno nespremenjena svežost Vašega telesa — Vse nečistoče izginejo v kratkem času, ker „ALEM“ krema globoko prodre v znojnice in s tem daje koži zdravje in lepoto.

MEIRIMA 1839

Osebnosti

Prvi rigoroz je naredil na zagrebški univerzi g. Josip Meško, kaplan v Črenovcih (Slov. krajina). K uspehu mu iskreno čestitamo.

Poroka. Na Tišini (Slovenska krajina) je g. I. Bakan, prefekt Martinišča, poročil Matijo Botjaka in Terezijo Martince, hčer dolgotrajnega zaslužnega župana. Nevesti je bil za prico domači g. župnik. Na gostiji se je nabralo 250 Din za Martinišče.

Sprememba v gozdarski službi. G. minister za šume in rudnike je imenoval gozdarja Dragotina Pstrossa za šumarskega pisarniškega oficijala pri šumski upravi na Bledu v III. kategoriji uradnikov.

Imenovanja banskih policijskih uradnikov. Z odredbo ministrskega predsednika in ministra notranjih zadev generala Petra Živkoviča so imenovani: v moravski banovini za pristava I. kategorije, 8 skupine, 3. stopnje osnovne plače Dragotin Naglič, pristav osrednje skupine, 1. stopnje, 1. Josko Bučar. V donavski banovini: Peter Stajer, oficijal belgrajske županije v Velikem Bečkereku za oficijala banovine. V moravski banovini za politično-upravnega pripravnika I., 9., 1. Ciril Spindler, za pisarja-pripravnika II., 5., 1. Vinko Dietrich.

Novi grobovi

Ana Vurnikova. V torek 12. novembra ob pol sedmih zvečer je v ljubljanski bolnišnici preminula gospa Ana Vurnikova, soproga organista in mati muzejskega kustosa dr. Stanka Vurnika. Bila je celih štiri in petdeset let cerkvena pevka (začela je v cerkvi peti že z desetimi leti) in praznovala leta 1925 redki jubilej petdesetletnice cerkvene pevke. Blag spomin naj ji ohranijo vsi, ki so poznali zlato srce pokojnice!

Franciška Bogataj. Včeraj, 13. novembra, je umrla v Radovljici gospa Franciška Bogataj, mati znane in ugledne družine, stara 71 let. Pogreb bo v petek ob 4 popoldne v Radovljici.

Josipina Trglav, vdova uradnika bivše južne železnice, je umrla 13. novembra. Pogreb bo v petek ob 2 popoldne od mrtvašnice sv. Krištofa k Sv. Križu.

N. p. v m.!

Včeraj se je vse kar trlo pri blagajni! Kolosalen uspeh velel ima ameriškega zrakoplovstva

K nebu -- pod oblake!
Ljubezen v aeroplanu!

Nikar ga ne zamudite!

Ob 4, 1/4 na 7, 1/2 8, 9.

Kino Ljubljanski dvor telefon šte. 2730

Če se ljudje vedno bolj zadolžujejo in bežijo v tujino. Odkar je zaprta Amerika, gredo največ v Francijo in Nemčijo, celo v Brazilijo in Kanado; v zadnjem času so začele zapuščati domove tudi dekleta, in to kar v gruči! To je resnica, čeravno je bridka in žalostna.

Nastane vprašanje, kdo in kaj je vzrok temu strašnemu propadanju in beli kostelskega ljudstva? Kostelec ni len ali nemaren, nikakor ne! Dela kot črv, če le ima delo. Sam torej ne more biti kriv. Velik vzrok je gotovo ta, da je tako ločen in odrezan od sveta, najvažnejši pa je po mojem mnenju

pomanjkanje izobrazbe.

Neizobraženost in nevednost tlačí Kostelca k tlom. Znano sicer vsi pisati in brati, nimajo pa prav nobene strokovne ali gospodarske izobrazbe. Izobražen človek si zna vse spretneje pomagati, je bolj sprejemljiv za vse koristno in napredno. Kostelec pa samo zabavlja, preklinja gospodo in živi nezadovoljen, ker si ne ve pomagati. Če bi mu dal gotov denar, potem bi bil za nekaj časa zadovoljen — dokler bi imel kaj v žepu. Zato prosimo: Dajte nam izobrazbo! Strokovne, gospodarske izobrazbe! Imamo štiri ljudske šole (v Banji loči, Kostelu, Vasi in Kuželju), v Fari imamo Kat. prosv. društvo, dekhško Mar. družbo in gasilno društvo — ali vse to je premalo, ker nobeno društvo ne deluje tako, da bi znalo

Koledar

Četrtek, 14. novembra: Jozafat Kunčević, škof mučenik.

Mala kronika

Nove orgle za Koč. V torek 12. novembra je imela delavnica orglarskega mojstra Fr. Jenka v St. Vidu nad Ljubljano mnogo obiskovalcev. Dovoljeno so namreč nove orgle za dekanjsko in mestno cerkev v Kočevju, in to je napotilo dva zainteresirana zavoda, da si ogledata ves ustroj orgel. Popoldne je prišla orglarska šola s svojim ravnateljem, svetnikom St. Premrlom, popoldne konservatorij s profesorjem, dvornim svetnikom dr. Mantuanijem. G. Premrl je preskusil posamezne registre, vtis polnih orgel in funkcijo ustroja in bil zelo zadovoljen. Popoldne sta g. kanonik dr. Kimovec in p. Hugolin Sattner pregledala orgle znotraj in zunaj in se šudila lepoti materiala, izborni funkciji in umetnostni intonaciji posameznih registrov. Sveda se bodo orgle šle na lico mesta končnoveljavno intonirale, kakor bo akustiki cerkve primerno; a že zdaj se lahko reče, da bodo orgle opravile zaupanje, ki so ga naročniki stavili v mojstra. Podrobna ocena pride po kolavdaciji. Orgle se v delavnici takoj podero, prepeljejo in kakor je bilo pogodeno, bodo do božiča popolnoma montirane — H.

Kočevski večerni vlak napaden s kamenjem. Preteklo sredo so bili potniki kočevskega večernega vlaka silno prestrašeni radi napada neznanih zlikovcev, ki so v bližini kolodvora Velike Lašče obdelavali vlak s kamenjem. Potniki so se takoj umaknili od oken, da jim ne bi kamen priletel v glavo. Zlikovci so razbili eno okno.

Vijolice v pozni jeseni. Ko se je v ponedeljek vračal g. šolski upravitelj Deškovič v Bakovcih v Slovenski krajini iz šole domov, je naletel na vijolični grmičev.

V Uradnem listu št. 115 od 9. novembra je objavljen Zakon o izvrševanju kazni na prostosti.

Prepovedan inozemski tisk. Z odlokom ministrstva za notranje posle je prepovedano uvažati v našo državo in razširjati v njej italijanski list „La tribuna“, ki izhaja v Rimu, ker piše zoper koristi naše države.

Vlom v Dolenji vasi. V noči na ponedeljek se je izvršil vlom v trgovino Ivana Gorše v Rakitnici. Vlomilci so izrezali šipo pri prodajalni in odnesli veliko usnja, čevljev, kave in drugega. Delali so tako previdno, da jih nihče ni opazil, četudi je trgovina v sredini obširne vasi in nad prodajalno spi pol družine. O vlomilcih doslej še ni sledu.

Aretiran občinski svet. Sodišče v Kruševcu v Srbiji je odredilo, da se aretirajo in spr-

vijo v preiskovalni zapor župan vaše občine Meševac, Milan Vukadinović, dalje občinski tajnik, bivši župan, oba občinska svetovalca in celo občinski sluga. Aretiranih je bilo vseh šest radi številnih zlorab v občinski upravi, ki jih je na podlagi aktov ugotovil komisar Glavne kontrole.

Sin ubil očeta pijanca. Pretresljiva žalost se je dogodila te dni v vasi Prečaji pri Velikem Bečkereku. Tam je 17 letni hlapec Lazar Kolar ubil s sekuro svojega očeta Krsto Kolarja. Krsto Kolar je bil nekoč premožen kmet, toda s pijančevanjem je pognal svoje posestvo na boben. Vsak dan je bil pijan in je s svojimi štirimi otroci zelo grdo postopal. Otroci so morali večkrat ponoči bežati iz hiše in iskati zaščito pri usmiljenih sosedih. V nedeljo zvečer je stari Kolar prišel spet pijan domov v spremstvu harmonikarja. Ko je sin Lazar to opazil, je takoj vedel, da ne pomeni to nič dobrega, ne zanj in ne za njegove brate. V obupu je pograbil sekuro in ko je njegov oče stopil iz veže v sobo, ga je usekal dvakrat po glavi. Starec je bil takoj ves krvav mrtev zgrudil na tla. Sin ubijalec je nato odšel v občinski urad, kjer je našel orožniškega narednika in mu povedal, kaj je napravil. O dogodku je bilo obveščeno državno pravdnništvo. Lazar Kolar, ki je vse priznal, je bil prepeljan v sodne zapore.

Mašne pesmi priporoča Jugoslovanska knjižarna cerkvenim zborom: Gerbič Fr.: Slovenska maša sv. Frančiška Ser. za mešani zbor, 12 Din. — Kimovec dr. Fr.: Pred Bogom, 14 mašnih pesmi za mešani zbor, Part. 30 Din, glasovi po 6 Din. — Laharnar Ivan: Slovenska maša za mešani zbor, 16 Din. — Sattner p. Hugolin: Belarjeva maša „Oče večni“, za mešani zbor, Part. 16 Din, glasovi po 4 Din. — Sattner p. Hugolin: Miklošičeva slovenska maša „O sladka ura“, za mešani zbor, Part. 14 Din, glasovi po 4 Din. — Železnik Martin: 14 mašnih pesmi, za mešani zbor in orgle, Part 32 Din, glasovi po 6 Din.

Ne živimo od tega, kar pojemo, ampak od tega, kar naš organizem iz hrane pretvori v kri in meso. Ovomaltine je koncentracija hrane in vitaminov, ki se popolno asimilirata.

Napoleon je brezdvomno najinteresnejša osebnost v svetovni zgodovini. Življenje tega titana, kakor je sam opisuje, se bere kot roman. Napoleonove ideje imajo še danes mnogo privlačnosti. Tudi on je hotel ustvariti Pan-Evropo, le da ni hotel odpraviti meja in združiti narodov, hotel je le zavladati vsemu svetu. Napoleonovi spomini kakor tudi enako zanimiva zgodovina francoske revolucije, spadata med najbolj zanimiva dela svetovne literature. Vsak omikanec bi moral imeti ta dela, ki naznanja zagrebška podružnica znane Gutenbergove založbe, Zagreb, Gunduličeva 40, G. Mauthner pod zelo ugodnimi pogoji. Opozarjamo na tozadevno današnjo ponudbo.

Gospodinje. Vaše perilo pere, posuši, munga ali lika tovarna Jos. Reich.

Aleopati in homeopati niso Ti mogli zdraviti dati, zdaj se po mojem recentu ravna. Zmerno zavijaj „Buddha“-čaj! Tea Import, Ljubljana, Aškerčeva 3.

Pralne baržune, barhente, krasne volnene in flanelaste odeje ter rjuhe, dalje nogavice in trikotaže, nudi po najnižjih cenah

Oblačilnica za Slovenijo

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 7

Ljubljana

Kaj bo danes?

Drama: Utopljena.

Opera: Beneška noč.

Kino Ljubljanski dvor: Z letalom pod oblake. Umetniška razstava v Jakopičevem paviljonu. Nočno službo imajo: Mr. Sušnik, Marijin trg št. 5 in Mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10.

Prago in Češkoslovaško republiko je ob priliki Svetovlaskih dnevov obiskalo izredno število inozemskih gostov. V dnevih Orelstva je nič manj kakor 21.873 udeležencev korakalo v slavnostnem sprevodu skozi praške ulice. Ta sprevod je bil izredno pester, vrstili so se orlovske vrste z inozemskimi vrstami telovadcev, narodne noše, iz Moravske in Slovaške. Ves ta sprevod se vidi v filmu, kateri se bo predvajal v petek zvečer ob 8 v verandi hotela Union. Uvod bo govoril g. župnik Hafner, aranžir jugslovskega posebnega vlaka v Prago. Ker je povpraševanje po vstopnicah precejšnje, opozarjamo p. l. občinstvo na predprodajo vstopnic, ki je v Prospektu zvezi, Miklošičeva c. 5. Cene: rezervirani sedeži 5 Din, sedeži 3 Din, dijaška stolišča 2 Din.

Vreme v Ljubljani je bilo včeraj oblačno in nekoliko deževno. Temperatura je znašala 11.2 stopinj Celzija, barometer je padel na 755.3. Veter: severovzhodni. Oblačno in nizko stanje barometra so imeli tudi drugod.

in ljudje ne morejo naprej. In nazadnje bi za pošten denar prišel tudi naš les v poštev.

Kakor sem že rekel, ljudem treba dopovedati in dokazati, kaj je za njih dobro in koristno, drugače ne bodo spregledali. Izobraziti jih je treba. Tako imamo že nekaj let pri Fari čipkarske tečaje — katerih pa se udeležujejo le nekatere šivilje iz Fara, Vasi in Potoka. In konec je! Kje so dekleta iz drugih vasi? Ni jih! »Saj se ne izplača: je predaleč, kdo bo tako daleč hodil?« V Kočevje in Delnice pa ni predaleč! Čipkanje ponekod vendar živi cele okraje in bi gotovo tudi našim dekletom več neslo kakor pa službe po zagrebških in belgrajskih beznicah!

Kostel je do danes najbolj zanemarjen kraj v Sloveniji! Najmanj preiskan! Spominjam samo na silno zanimivo kostelsko narečje, ki tvori prehod iz slovenščine v hrvaščino. Imamo čisto in bistro Kolpo, imamo podzemsko jamo in še dobro ohranjene razvaline gradu Celjanov (v Kostelu). Pridite z dobro voljo in pomagajte nam! Pomagajte nam vsaj začetki (ker baš začetek je najtežji!), ko bo led prebit, potem bo že šlo. Ker so nam sedaj odvzeli še železnico, od katere je vse pričakovalo rešitve, ni misliti na kako industrijo. Pomagajte nam, da začnemo z domačo obrtjo! Država naj prisloži na pomoč! Še je čas, vendar skrajni! Trud ne bo brezuspešen in ljudstvo vam bo hvaležno.

Trdovratni kašelj

je pogosto vzrok težkih obolenj. Ne bodite lahkomisljeni, temveč odpravite Vaš kašelj brzo in temeljito s

Kresival-om.

⊙ Zaradi prezidave rentgenološkega oddelka v splošni bolnici v Ljubljani se terapije obsevanje do preklica ukine. Preiskave z rentgenovimi žarki pa se vršijo nemoteno naprej. Ravnateljstvo splošne bolnice v Ljubljani.

⊙ Javna dražba zarubljenih predmetov bo dne 16. novembra 1929 od 9 dopoldne dalje na mestnem magistratu, Mestni trg 1-p. Več na razglasu, ki je nabit na mestni deski.

⊙ Pločniki v Kolodvorski ulici. Prejeli smo: Če pride v sedanjem deževnem vremenu po Kolodvorski ulici v mesto, boš videl, da je ravno na najožjem delu pločnik v takem stanju, kakor kaka podeželska cesta. Velike luže, robniki stoje preko plošč, cesta blatna. Če pride še kak avtomobil in nimaš prilike skočiti v kako vežo, boš že videl, kako lepo boš izgledal. Naj si vendar stavbni urad enkrat to točno ogleda, odprava je mogoča.

⊙ Prebivalci Poljanskega nasipa, ki smo se znatno namnožili z naseljitvijo v novi mestni hiši, prosimo mestno upravo, da s primernim nasipom pospoli omogoči dohod do Zmajskega ozir. Šentpeterskega mostu. Tudi malo več luči bi ne škodilo.

⊙ So jo že prišli. Včeraj smo poročali o 19 letni izprijeni Vladimiri B., ki je na Glinah okradla svojo dobrotnico, gospo Angelo Lampe za približno 3000 Din vrednosti. Vlada se ni dosti časa veselila svojega plena. Ko ga je skušala spraviti v denar, jo je prišla policija in jo vtknila v tesno sobico Sodišče pa ji bo podelilo zaslužno plačilo za njeno nehvaležnost.

⊙ Pretep na Marijem trgu. Okrog klobasitarja na Marijem trgu je v polnočnih urah navadno zelo živahno. Razni ponočnjaki si tolažijo lakoto s hrenovkami in ker nad njimi — to se pravi nad ponočnjaki, ne nad hrenovkami — prav radi gospodarijo vinski duhovi, pride včasih do nemilih prizorov. Predsinotnim sta dva razerkjana in nabudna sinčka uprizorila velik hold-drijo. Pretepla sta nekega jedca hrenovk in hudo poškodovala voziček klobasitarja. Klobasitar Fr. Mertel trpi okrog 500 Din škode, ki jih bosta morala gospodita z lepa ali zgrda poravnati, če ne bo še drugih sinitosti.

⊙ Namoteno polenovko vsaki petek dobita pri F. R. Kovačič, Miklošičeva c. 32.

Maribor

⊙ »Bahunovec«. Pod to oznako, ki jo na vaju v zadnji številki »Delavskega politika«, se po magistratnih kuloarjih razumeva davščina na ponočni obisk gostiln, kavarn in barov. Tozadevna uredba glede pobiranja omenjene davščine določa, da so jo dolžni plačevati obiskovalci gostiln, kavarn in barov, ki so po 22 uri v gostilnah in po 23 uri v kavarnah in barih. Davščina znaša za osebo 1 D. Davščino bo v smislu uredbe pobiral podjetnik, ki bo dobil potrdila z zaporednimi številkami v obliki blokov brezplačno pri mestnem knjigovodstvu. Izjemoma pa lahko pobira mestna občina davščino po nalašč za to nastavljenih oseb. Na drugi strani pa se bo mogla davščina tudi pavšalirati, ako podjetnik na to pristane. Vendar pa je pavšal plačljiv mesečno vnaprej 11. 5 omenjene uredbe predvideva kontrolo glede pravilnega pobiranja davščine. Za vsak prestopok določil uredbe sme mestni magistrat predpisati podjetniku odnosno gostu deseterakratni iznos prikrajšane davščine. Za osebo, ki naznanijo mestni občini prestopke te uredbe, dobe kot nagrado polovico plačane deseterkatne davščine oziroma polovico vsote, ki bi se v slučaju neugotovljene višine prikrajšane davščine določila.

⊙ Mesna podjetja aktivna. V smislu proračuna za l. 1930. izkazujejo vsa mestna podjetja razen planarne aktivno bilanco. Tudi mestna klavnica, ki je bila dolgo vrsto let pasivna, postane v zvezi proračunskih postavk za prihodnje leto aktivno podjetje. Vendar je upati, da bo z l. 1931. tudi mestna pilnarna aktivna; saj narašča iz leta v leto uporaba koristnostnega plina, ki se bo skušala popularizirati s posebnimi tečaji in ki je bila doslej v našem gospodinjstvu bolj pičla. Kaj premore dobro gospodarstvo, dokazujejo tudi uspešni sanacijske akcije pri mestnem avtobusnem podjetju, ki stoji tudi že na trdnih temeljih.

⊙ Iz železniške službe. Vodja tukajšnje delavnice drž. žel. g. Stefanovič je premeščen v prometno ministrstvo, kjer bo zavzel važno mesto.

⊙ Delitev vlog. Nedavno se je neki B. v 87. številki »Delavskega politika« zavzemal za zvišanje najemniškega davka, v št. 88. za uvedbo davka na nezazidano parcelo, »Volksstimme« od 10. t. m. pa desavaira ubogega B. in rolni zlasti proti zvišanju najemniškega davka. Sploh so vsa poročila o naši občinski politiki čudoviti »mišmaš«, ki je napol spriznanje za občinsko davčno politiko, napol pa negacija vsega, kar se stori in podvzame. Pa jih pogrnaj! Živela delitev vlog, čitateljem p. dober tek.

Trganje v glavi in zobeh

ALGA

ob spremembi vremena, - ob dožnju in vetru odpravi

„ALGA“

V lekarnah in drogerijah i steklenica z navodilom 10u 16—

Usta ingrlo

so najlažji pot, po katerem prihajajo bolezenske kralje v naše telo. Zato pri svečanostih in predavanjih rabite okusne ANACOT-pastile dr. Wandera. Dobivajo se v vseh lekarnah. Varujte se izdelkov, ki v zadnjem času imitirajo ANACOT-pastile.

□ **Ježimo se...** Mi kajpak; tako stoji črno na belem v predvečernem »Večernikovem« uvodniku. Bo menda le res, ker je tako ugotovljeno črno na belem. In kar v »uvodniku«. Jezimo se; he-he...

□ **Jubilejni večer** v proslavo zlatomašništva Pija XI. in 70-letnice prenosa škofijskega sedeža v Maribor priredi jutri Prosvetna zveza v Narodnem gledališču. Na sporedu so pevske, glasbene in dramske točke, ki jih izvajajo tukajšnja v Prosvetni zvezi veljavna prosvetna društva. Predprodaja vstopnic v Cirilovi knjigarni na Aleksandrovi cesti ter pri Krš. ženski zvezi.

□ **Pri Sv. Lenartu** v Slov. goricah gostuje v nedeljo mariborski ljudski oder s »Skopuhom«, ki je ob priliki uprizoritve v dvorani Prosvetne zveze žel popolen uspeh. Prijatelji Ljudskega odra — v nedeljo k Sv. Lenartu.

□ **Posredovalnica** za izbiro poklicev se bo ustanovila pri mestnem socialno skrbstvenem uradu. Tozadevni ustanovni stroški se predvidevajo v okvirju socialno skrbstvenih proračunskih postavk za l. 1930.

□ **Premijula** je v starosti 42 let Katarina Seifried, soproga kovača. Pogreb jutri na magdalenskem pokopališču.

□ **Ruski operni tenorist M. Lebedev** nastopa s solo speli pri predstavah znamenitega filma »Zločin in kazen«, ki se do vključno nedelje predvaja v tukajšnjem Grajskem kinu. V glavnih vlogah nastopajo člani moskovskega Hudožestvenega teatra.

□ **Iz rok v roke...** Trgovski pomočnik Ivan Lah je kupil od trgovca Franca Kormanca parcelo ob Meljski cesti za 22.320 Din. — Trgovčeva soproga Elza Jantić pa je kupila od zasebnice Katarine Badl parcelo ob Tomšičevem drevoredu za 48.000 Din.

□ **Aljažev klub** v Mariboru bi potreboval za svojo klubovo sobo Aljažovo sliko oziroma negativ za povečanje. Klubovi prijatelji, ki imajo omenjeno sliko oziroma negativ, se najviljudneje naprošajo, da ga dajo klubu za en dan na posodo proti povračilu vseh stroškov in takojšnji vrnitvi. Sliko je poslati na naslov: Aljažev klub, Maribor.

□ **Usodepolna »šmarnica«** poplavlja v dobrušnih kolonah grla žejnih Mariborčanov. Za to se bodo zanimali kontrolni organi; namreč ne za žejno Mariborčano, ampak za šmarnico...

□ **Himen.** Poročila sta se gospod Alojzij Zoratti, trgovec in obrtnik, z gospodično Dragico Karara-vo. Bilo srečno!

Celje

REDEK DOGODEK V CELJSKI BOLNICI.

Redek dogodek se je pripetil v ponedeljek dne 11. nov. t. l. na ginekološko-porodniškem oddelku celjske bolnice. Tam se zdravi 23 letna Hedvika Zagar, žena delavca iz Seč, doma pa iz Saarbrücken-a v Nemčiji. Gospa Hedvika je bila rojena protestantinja. Poročila je katoliškega Slovence g. Zagaria in kmalu po poroki začela misliti na to, da bi prestopila v katoliško Cerkev. Poleg drugih motivov je videla v vstopu v katoliško vero tudi interes svojih slovensko vzgojenih otrok. Dne 9. nov. je bila na tukajšnjem ginekološkem oddelku operirana. Pod vtisom srečno prestale operacije je sklenila svojo namero uresničiti ter je 11. nov. nepričakovano pozvala nič slutečega bolniškega duhovnega pastirja preč. g. p. Stanislava Rebeca in mu razodela svojo iskreno željo. Še isti večer ob 18 je gospa Hedvika v prisotnosti vzrodočenih usmiljenih sester, sobolnikov ter ostalega bolniškega osebja prejela iz rok kapucina preč. g. p. Jožeta Lapuha sv. krst. Kot botra je lungirala čast. sestra prednica Adelina Kumer. Ob tem velikem dogodku je vso bolnico prevzelo toplo čustvo radosti in vsi so iskreno pozdravili novo slovensko katoličanko, ki je pri krstu dobila ime Hedvika Marija. V torek 12. nov. je gospa Zagar v krstni nedolžnosti prejela sv. obhajilo. Redek dogodek je izzval tudi v mestu občo pozornost, v krogih vernih katoličanov pa mnogo srečne radosti.

□ **IV. prosvetni večer** se vrši v ponedeljek, dne 18. nov. v telovadni dvorani Orlovskega doma. Predava umetnostni zgodovinar g. Marjan Marolt o umetnostnih spomenikih Celja in okolice. Predavanje bodo pojasnjevale nalašč za to priliko izdelane skopične slike. — Vstopnice se že dobijo v Prosvetnem tajništvu na Cankarjevi cesti 4.

□ **»Danes bomo tiči.«** V nedeljo 17. nov. ob pol 4 popoldne uprizorijo Krekovi v Narodnem domu zabavno veseligr »Danes bomo tiči«. Vstopnice se dobijo v predprodaji v Slomškovi tiskovni zadrugi.

□ **Zahvala.** Prosvetno tajništvo Katoliškega prosvetnega društva v Celju izreka tem potom toplo zahvalo vsem ustanovam, organizacijam in posameznikom, ki so pomagali pri organizaciji »Večera koroških pesmi« ter z ogromno udeležbo pri sprejetju in prosvetnem večeru izkazali koroškimi bratom ljubezen.

□ **Redka proslava zaslužnega obrtnika.** Načelstvo obrtne zadruge mesarjev in prekajevalcev v Celju je imenovalo gospoda Ivana Raka, mesarskega mojstra v Velenju za častnega dosmrtnega člana zadruge ter mu po zadružnem načelniku g. Rebeušegu izročilo umetno izdelano diplomu, ki jo je izvršil celjski akademski slikar g. Seebacher. Gosp. Ivan Rak je najstarejši mesar v območju celjske zadruge in izvršuje to obrt že od leta 1878, torej nad 50 let, z vajeniško in pomožniško dobo je pa že nad 60 let pri tej obrti. Rojen leta 1851 v Velenju je ta veteran obrtniškega sveta vedno čil in zdrav ter vodi hotel in mesarijo kljub visoki starosti vestno in neutrudno. Spoštovanemu zaslužnemu obrtniku iskreno čestitamo ter mu želimo še biserni obrtniški jubilej.

Orel

□ **Sentpeterski Orel-Ljubljana.** Ker je današnja telovadba velike važnosti za vse članstvo, Vas pozivam, da se je danes zvečer (ob 8 v telovadnici Ljudskega doma) polnoštevilno udeležite. Priprave novih članov. Na programu je med drugim: priprava za nastop pekle na Miklavževem večeru. Posebno prosim za točno udeležbo članov orodne in lahkatleške vrste. Bog živil! — Načelnik.

Darovi

□ **Zahvala.** Velečenjena družina g. Jos. Mozetiča, mest. zid. mojstra v Ljubljani, Poljanška cesta 47, je izročila v spomin na 50-letni jubilej zlate maše sv. očeta Pija XI. Vincencijski družbi v Ljubljani 500 Din v pomoč najbolj bednim siromakom. Bog plačal!

Prva slovenska ascetika

P. Mavricij Teraš: »Za visokim ciljem«. Naroča se v Prodajalni KTD (Nišman) v Ljubljani ter stane 24 Din. — To je prva knjiga poljudno pisane ascetike, ki obravnava pota in ovire krščanskega življenja. Druga knjiga bo razpravljala o sredstvih in pripomočkih krščanskega življenja, tretja pa o čednostih kot preizkušnji in izrazu krščanskega življenja. Že leta 1913. je bila na katoliškem shodu izražena želja, naj bi kdo napisal slovensko ascetiko. P. Mavricij se je lotil tega dela in tako imamo sedaj pred seboj prvi del slovenske ascetike. V zadnjih desetletjih se je tiskalo pri nas mnogo knjig najrazličnejše vsebine, toda skoraj popolnoma se je zanemarilo ascetično slovstvo, tako da Slovenci sploh nimamo svojih ascetičnih knjig, ampak smo v tem oziiru popolnoma navezani na francosko in nemško literaturo. In vendar je baš ascetično slovstvo za naš slovenski narod izredno velike važnosti in velikega pomena. Če hočemo naš narod moralno dvigniti ter ga znova prepojit s krščanskim duhom, potem mu dajmo v roke ascetične knjige. Kako blagodejni vpliv na posameznika in celoten narod imajo baš ascetične knjige, se najbolje vidi na Francoskem Odkar so se med francoskim narodom, zlasti med inteligenco, začele širiti in čitati ascetične knjige, je zavel po Franciji čudovit krščanski duh, ki bo polagoma zopet prenovil vse zasebno in javno življenje francoskega naroda. Silne pojave opazujemo tudi v Belgiji, Holandiji, Nemčiji, Poljski in celo na Češkem. Povsod so ascetične knjige tista skrita sila, ki pomaga krščanstvu do okrepitve in zmage. Kdorkoli torej želi storiti kaj za okrepitev krščanske misli med slovenskim narodom, naj seže po knjigi p. Mavricija. Vsak bo lahko črpal iz nje nove gorečnosti in novega navdušenja za krščansko življenje. Prav posebno pa priporočamo to knjigo gg. duhovnikom, ker jim bo lahko nudila veliko dragocenega gradiva za cerkvene govore. Ko se bo po slovenskih cerkvah oznanjal nauk o lepoti in vzvišenosti krščanskega življenja, bo prišla krščanska misel tudi med Slovenci do svoje veljave in do končne zmage. Priporočamo pa to knjigo tudi vsem drugim čitateljem »Slovenca«. Ker ima knjiga zelo aktualno vsebino ter je tudi po svoji zunanji opremi izredno lepa in prikupljiva, je zelo primerna kot darilo za vsako priložnost in za vsak čas. Kdor pokloni komu lepo knjigo, mu s tem naredi veliko veselje in izkaže tudi duhovno uslugo.

Srbska narodna pesem v češkem prevodu

»Slavistische Arbeitsgemeinschaft« na praški nemški univerzi posveča v svojih publikacijah veliko pozornost jugoslovanskemu slovstvu. Po temeljitih študijah slovitega dr. Gerharda Gesemannna »Studien zur südslavischen Volkskunde«, je izdala delo dr. Wolfganga Hauffena »Das serbische Volkslied in der tschechischen Literatur« (Reichenberg 1928, Verlag Gebrüder Stiepel Ges. m. b. H., 44 strani velike osmerke). V predmetnem spisu raziskuje avtor prenos srbske narodne pesmi v češko slovstvo ter deli svoj spis na tri razdobja: na filološko (Hanka, Čelakovský, Erben, Kolár, Šafařík), na leposlovno (Chocholeusk, Kaper, Hálek, Šolc) ter na politično (Krausohorská, Holec). V tej zvezi objavlja vrsto srbskih narodnih pesmi v izvirniku, primerjač jih z besedilom prevodov čeških pisateljev, ki so prevajali pesmi deloma neposredno iz izvirnega srbskega besedila, deloma pa na besedilo nemških prevodov dotičnih srbskih pesmi. Poleg zanimivih ugotovitev in odkritij v tem pogledu, se vidi podaraka vreden avtorjev zaključek, da je bil vpliv srbske narodne pesmi v češkem slovstvu vselej zelo močan in da ostane verjetno tak tudi v bodoče, dasi nemara le posredno po srbohrvaški umetni književnosti. — Avtor je absolvent slavističnih študij filozofske fakultete na praški nemški univerzi ter je sin profesorja na istem vseučilišču dr. Adolfa Hauffena, ki je rojen Ljubljancem.

Japonski film v Ljubljani

Posrečilo se nam je dobiti v Ljubljano originalni japonski velfilm »V senci lošivare«. Prosvetna zveza porablja priliko in priredi naslednje dni v kinu »Ljubljanski dvor« kulturno predavanje, ki bo ljubljansko občinstvo seznanilo z japonsko filmsko kulturo na podlagi omenjenega filma.

Japonska filmska produkcija nam je le malo znana in vendar beremo, da Japonska producira letno do 400 filmov v svojih mogočnih štirinajstih atelijeh.

Zanimivo je, da je edino Japonska znala zapreti pot ameriškemu filmu v svojo deželo in da baje prav odločno izpodriva vsak inozemski film.

Japonski igralski talent stoji na visoki stopnji in radi tega je bil film v Evropi burno pozdravljen. Družba Frankfurter Filmindustrie, ki je film kupila, je baje napravila z njim ogromne dobičke.

Film sam je produkcija japonske filmske družbe Šohiku Kinema Tokio Japan.

Manuskript ima sicer nekaj šibkih strani, toda v celoti je visoka pesem sesterske ljubezni brata, katerega je v svoje mreže zajela lepota iz lošivare. Žrtve za žrtvijo polaga na oltar brezmejnega sesterske ljubezni, da bi rešila brata, a zastoj, mladenič drvi v lastno pogubo in se v njej tudi pogubi.

V ospredju igre stoji A. Cihaja, sestra, japonska Lilian Gish. Čudovito se zna koncentrirati in izražanje njenega bednega duševnega stanja je nedosegljivo, da gledavca naravnost fascinira. Ulogo brata izborna kreira eden najboljših japonskih igralcev A. Bandoh, prav tako je uloga brezsrčne gejšje v rokah prvostvorne japonske filmske dive Y. Ogava.

Režiser Teinosuke Kinugasa je izreden talent, ki nadkriljuje celo ruske filmske režiserje. Marsikaj je naši evropski mentaliteti tuje, zlasti skrajno močna realiteta in disonantni konec, toda mnogo scen je naravnost dušo pretresujočih. Decentno je slikana Jošivara, mesto veseljačenja in zabave in prav v zadevi slikanja erotičnosti naj bo film evropskim filmskim fabrikantom za vzgled.

Film »K nebu pod oblake« v »Ljubljanskem dvoru« je vzlet iz življenja vojske aeronavtične združenih ameriškimi držav. V njem imamo priliko ogledati si različne tipe sodobnih aeroplanov in nekaj prav spretnih pilotskih akrobacij. V sredini dejanja stojita dva mladeniča, z nasprotujočimi si značajmi, a z istim ciljem, posvetiti se popolnoma aeronavtiki. Ker je film prežet humorja, ni samo zanimiv, temveč tudi zabaven.

Gospodarstvo

Španska valutna reforma

Pred stabilizacijo pesete.

Ko je pred nedavnim španska vlada razglasila, da bo opustila intervencijo za vzdrževanje tečajja pesete na svetovnih deviznih tržiščih, je začel tečaj pesete padati in padel izredno nizko.

To nestalnost španske valute je pripisovali predvsem nameri španske vlade, dvigniti peseto do predvojne paritete, kar pa se je izkazalo za napačno, saj so bili tu že vzgledi!

Pač pa se je sedaj izkazalo, da je nujno potrebna stabilizacija španske pesete na primernem tečaju. Sedaj je storil španski ministrski svet važen sklep, ki pomeni podlago za predstoječo stabilizacijo: izredni proračun se ukine oz. se ves preneso v rednega. Pričakovati je celo prebitka; novih posojil se ne bo jemalo. S tem je storjen prvi korak k stabilizaciji španske pesete.

S sklenitvijo trgovske pogodbe s Španijo je tudi pri nas nastalo živahno zanimanje zlasti za izvoz lesa v Španijo. Že do sedaj smo izvažali les v Španijo, toda le z italijanskim posredovanjem. Le stabilizirana peseta nam pogojuje udeleževanje na španskem trgu. Neizvestnost škoduje trgovini, posebno pa je za uvoznike težko, če pada valuta. Zato moramo v interesu naše izvozne trgovine stabilizacijo pesete le pozdravljati.

Sladkor

Produkcija pesnega sladkorja na celim svetu ceni mednar. poljedelski urad v Rimu na 8.791.000 ton napram 9.262.000 tonam za 1928/29. Produkcijo sladkorja v naši državi ceni urad v kampanji na 130.000 ton napram 119.000 tonam za 1928/29 in 78.800 tonam v povprečju 1923/24 do 1927/28.

Črvenka, tovarna sladkorja, Bačka, je dosedaj izkazovala izgubo in sicer 1925/26 7,9 milj., ki se je v poslovnem letu 1926/27 znižala na 6,8 milj., 1927/28 pa se izkazuje 0,2 milj. dobička; 1928/29 pa se je dobiček zvišal na 6,3 milj., skupaj 6,5 milj. Din in izplačuje 10% dividende. Pri donosu 43,4 (34,3) so znašali upniki 141,1 (101,7) milj., investicije pa 101,2 (95,3) milj. Večina glavnice, ki znaša 16 milj. Din, je v rokah Praške kreditne banke od 1927 sem.

GOSPODARSKA LITERATURA

Mali trgovci. Te dni je izšla prva številka tednika »Mali trgovci« ki bo izhajal vsako soboto in ga izdaja poseben konzorcij; urednik je Lojze Zajc, in se tiska v tiskarni »Merkur«. Poleg strokovne vsebine je moral iziti tudi začetek romana v podlistku; s tem pa list izgublja svoje strokovno obeležje.

Indeksi. Šele sedaj smo prejeli (pred kratkim izšlo) drugo številko (junij 1929) četrtletne revije »Indeksi«, ki jo izdaja zagrebška Delavska zbornica, ureja pa Artur Benko Grado. Revija izhaja v hrv., franc., angl. in nemškem jeziku. Poleg strokovnega uvoda vsebuje ta številka Indeksi cen in življenja do aprila 1929; nov je sestavek o višini plač na področju zagr. Del. zbornice. Kakor smo že pri prejemu prve številke naglasili, je zapravljane prostora, če se objavljajo detajlni podatki v zunanji trgovini, ki so že druge objavljene, in druge, tudi že objavljene statistike. Veliko delo in uslugo delavskemu stanu pa bi naredila revija, če bi objavljala material o naših socialnih razmerah, zlasti o stroških preživljanja. Prvi predpogoj pa je seveda, da je dovolj aktualna; ne pa da izide v novembru 1929 junjska številka 1929 s podatki do aprila 1929. — D. P.

Likvidacija. Cenazal. centralna nakupovalnica za les, d. z. o. z. v Ljubljani.

Konkura je razglašena o imovini »Erdevičke štedionice in ciglane«, Erdevik (prijaviti do 5. januarja 1930). — Kapital znaša 0,3 milj. Din, vloge nad 3 milj. Din; ust. 1885, 1925 pa je hranilnica prevzela opokarno.

Osnutek za plakat ljubljanskega velesejma. Za deseti, jubilejni velesejem razpisuje uprava velesejma natečaj za osnutek plakata. Več pri velesejskem uradu.

Borza

Dne 13. novembra 1929.

DENAR

Devizni tečaji so ostali v glavnem neizpremenjeni. Promet pa je bil srednji in je v vseh zaključnih devizah intervenirala Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaj.) Amsterdam 2280.—2286 (2288), Berlin 1350.50—1353.50 (1352), Bruselj 791.01 bl., Budimpešta 989.21 bl., Curih 1094.40—1097.40 (1095.90), Dunaj 795.29 bl., London 275.80 bl., Newyork 56.445 bl., Pariz 221.66—223.66 (222.66), Praga 167.11—167.91 (167.51), Trst 296.11 bl.

Zagreb. Amsterdam 2279.90—2285.90, Berlin 1350.50—1353.50, Budimpešta 987.71—990.71, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 793.68—796.68, London 275.40—276.20, Newyork 56.34—56.54, Pariz 221.66—223.66, Praga 167.11—167.91, Trst 295.02—297.02.

Belgrad. Berlin 1350.50—1353.50, Bruselj 789.51—792.51, Budimpešta 987.71—990.71, Dunaj 973.64 do 796.64, London 275.40—276.20, Newyork 56.345 do 56.545, Pariz 221.66—223.66, Praga 167.11 do 167.91, Trst 295.05—297.05.

Curih. Belgrad 9.1275, Berlin 123.36, Budimpešta 90.20, Bukarešt 3.08125, Dunaj 72.55, London 25.165, Madrid 72.60, Newyork 516.025, Pariz 20.32, Praga 15.285, Sofija 3.725, Trst 27.02, Varšava 57.85.

Dinar notira: na Dunaju (deviza) 12.57875, (valuta) 12.535.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana. Celjska 170 den., Ljublj. kred. 123 den., Pradedionica 905 den., Kred. zavod 170 den., Vevče 130 den., Stavbna 50 den., Šešir 105 den., Ruše 250.—den.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 434—435 (433—435), kasa 434—435 (433—435), termini: XII. 437—438.50, II. 411—413, 7% inv. pos. 85 do 85.25 (85.25), agrari 51.75—52.50. — Bančni pap.: Union 202—203 (202), Poljo 15.50—16.25, Hrv. 50 d., Kred. 94 d., Jugo 83 d., Lj. Kr. 123 d., Nr. 8200 d., Praded. 905—910 (905), Srpska 157—158 (157). Zem. 128—131, Obrtna 36—40, Etno 164 d., Kat. 32 d. — Ind. pap.: Guttman 185—193, Slavonia 150 d., Slaveks 98—100, Danica 115 d., Drava 320—330, Seferana 400—405 (400), Osj. ljev. 210—220, Brod. vag. 135 d., Union 145 bl., Trbovlje 400—405 (400), Vevče 132 d., Nar. šum. 40 d., Piv. Sar. 100—190, Nar. mlin 20 d., Jadr. 520 do 550, Oceanija 180.

Belgrad. Narodna banka 8280, 7% inv. pos. 84.75—85.25 (84.75—85), agrari 51.50—52 (51.75), vojna škoda 434.50—435 (432—433.50), XI. 448.50 do 435.50, Tendence čvrsta.

Dunaj. Banke: Don. sav. jadr. 83, Wiener Bankverein 21.50, Creditanstalt 52, Escomptes

170, Zivno 104.50, Union 24.60. — Industrija: Ausiger Chemische 217, Ruše 31, Mundus 169.50, Alpine 31.90, Trboveljska 56.60, Kranj. ind. 38, Prager Eisen 417, Leykam 5.90, Rima Murany 104.50.

Les

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 8 vagonov bukovih drv, 4 vagoni jelovih hlodov in 1 vagon bukovih neobrobjenih plohov. Tendence ne izpremenjena.

Žito

Ameriški tečaji so zopet znatno nazadovali, ker kontinent nišesar več ne kupuje in pa radi težkih gospodarskih prilik v državi. Pri nas je tendenca slaba, vendar so cene neizpremenjene. Promet je slab, zanemarjeni so vsi predmeti, zlasti je pa zadnji čas zanemarjena pšenica.

Ljubljana. Pšenica bč. 79 kg 2% 240—242.50, 78 kg 237.50—240, 77 kg 232.50—235, sr. 80 kg 2% 237.50—240, 77 kg 230—232.50, slav. 77 kg 2% 220 do 222.50, rž. 72—73 kg 2% 200—202.50, moka Og vag. bl. lko. Ljubljana 355—365, korusa bč. 210 do 212.50, ml tar. 205—207.50, nova umetno suš. 195—197.50, ml tar 192.50—195, času prim. suha kval. gar 170—175, činkvanti 245—247.50, ječmen bč. oz. 66—67 kg 205—207.50, 63—64 kg 190 do 195, oves bč. 63—64 kg 195—197.50 Din za 100 kg. (Vse samo ponudba, slov. post., plač. 30 dni. dob. prompt.)

Zaključen je bil 1 vagon pšenice. Tendence mlačna.

Novi Sad. Pšenica bč., sr. 177.50—182.50, bn. 175—180.; oves brez sprem.; korusa bč. 107.50 do 112.50, bč., bn., sr., april, maj 135—140, bč., sr. nova 97.50—102.50, bč., bn., sr. »Dunav« 182.50 do 135; rž »Dunav« marec 132.50—135; ječmen brez spremembe; moka Og 290—300, 2 265—275, 5 235 do 245, 6 190—200, 7 150—160, 8 112.50—117.50; otrobi bč. 97.50—102.50 Promet 24 vag. pšenice, 22 korusa, 9 moka, 1 otrobov.

Budimpešta. Tendence oslajljena. Pšenica: marec 22.22—22.41 zaklj. 22.38—22.39, maj 22.92 do 23.12, zaklj. 23.11—23.12; rž: marec 15.90 do 15.89, zaklj. 15.87—15.88; korusa: maj 15.98 do 16.02, zaklj. 16.01—16.02.

Hmelj

Nürnberg, 13. nov. (Tel. »Slov.«) Danes je bilo pripeljan na trg samo 50 bal, prodanih je bilo pa tudi samo 50 bal in sicer samo württemberskega hmelja po 60—80 mark. V tranzitnem prometu je bila prodana 1 partija I. alzaškega hmelja po 55 mark. Razpoloženje je bilo zelo mirno.

Živina

Mariborski sejem, 12. novembra. Prignanih je bilo 12 konj, 10 bikov, 130 volov, 307 krav in 8 telet. Skupaj 557 glav. Cene so bile sledeče: debeli voli 8.50—9, poldebili voli 7—8, plemenski voli 5—6, bikji za klanje 7—9.50, glavne krave debele 9—10, plemenske krave 6—8, krave za klobasarije 3.75—4.50, molzne krave 7—8, breje krave 7—8, mlada živina 7.50—9 Din, vse za kg žive teže. Prodanih je bilo 304 kom., od teh za izvoz v Avstrijo 29 kom. — Mesne cene so bile sledeče: Volovski meso I., II. 12—20, meso od bikov, krav, telic, dalje telečje I., II. 20—25, svinjsko meso sveže 15—27.50 Din kg.

Dunajski praški sejem. (Poročilo tvrdke Edward Saborsky & Co., Dunaj.) Danes je bilo prignanih 5738 pršutarjev in 5474 špeharjev. Iz Jugoslavije je bilo prignanih 777 pršutarjev in 1909 špeharjev. Cene so bile za špeharje najboljšje 2 za I. 1.88—1.95, II. 1.80—1.86, za kmečke 1.75 do 1.90, za pršutarje 2.05—2.70, najboljšje 2.80. Cene za špeharje so se zvišale za 5—8 grošev, za pršutarje za 10 grošev.

Sport

Najboljši teniški igralci in igralka jugoslavij

Vsi večji inozemski listi prinašajo oficijelne liste najboljših igralcev, izdane od teniških zvez. Le naša teniška zveza ne izda oficijelne liste. Iz rezultatov, doseženih na raznih turnirjih, bi sestavili naslednjo listo: Gospodje: 1. Schäfer (Zagreb), 2. Krešo Friedrich (Zagreb), 3. Kukuljevič (Zagreb), 4. Balas (Veliki Bečkerek), 5. Radović (Belgrad), 6. Antolković (Zagreb), 7. Podvinec (Zagreb), 8. Malanec (Zagreb), 9. Šeleketinski (Belgrad), 10. Flaman (Odjaci). Schäfer je na prvem mestu, ker je oficijelni prvak države in tudi prvak Zagreba. Premagaj je po vrsti vse najboljšje igralce v državi. Največ izgledov za bodočnost ima mladi in talentirani Kukuljevič iz Zagreba. — Damska lista je naslednja: 1. Gostiša (Zagreb), 2. Šreger (Subotica), 3. Bokor (Sentia), 4. Wirth (Zagreb), 5. Maksimović (Zagreb), 6. Schwajkhardt (Zagreb), 7. Blis (Zagreb), 8. Hitzl (Maribor), 9. Busina (Zagreb), 10. Stojaković (Zemun). To je lista naših teniških igralcev, počakati je pa, kakšno bo sestavila zve

Oceanski strahovi

Nova žrtev plavajočih min

Pred kratkim se je v danskih vodah brez vidnega vzroka nenadoma potopil danski parnik »Dan«. V kratkih štirih minutah je bil katastrofe začetek in konec — parnik z ljudmi in tovorom so požrle morske globine. Ta nepojasnjena nesreča je vznemirila vse skandinavske dežele, kajti strokovnjaki izjavljajo, da je parnik »Dan« najbrže zadel na kako blodečo mino in postal tako še naknadno žrtev svetovne vojne.

Ko so leta 1928. proglasili nevtralne plovne vode na zapadu kot proste min, so angleški in nemški strokovnjaki opozarjali, da bo trajala nevarnost pred minami kljub temu še več let. V vzhodnem morju so za časa vojne položili veliko min posebno Rusi, ki so z minami popolnoma zaprli Botniški zaliv. Enako je pa tudi Nemčija zavarovala svoje obale z verigami min, ki so segale do ruskih zapor.

Po vojni je delalo težave posebno odstranjevanje ruskih min, ker so se o priliki prevratnih zmed izgubili izkazi in načrti o položaju min, dočim so admiralitete ostalih vojnih držav po vojni takoj predložile te izkaze in tako olajšale trebljenje voda.

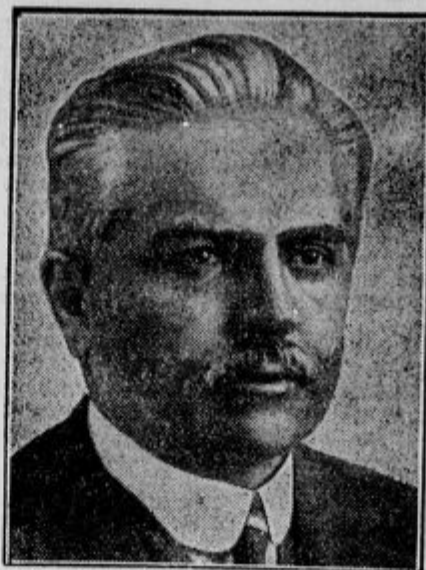
Angleži so bili v nemškem zalivu položili vsega 28 zapor s 45.000 minami, v Kategatu pa 8 zapor s 1400 minami. Na ta način so hoteli preprečiti odhod nemških podmorskih čolnov na široko morje. Nemci sami so v nemškem zalivu položili proti sovražnim ladjam 14 zapor s 7000 minami; v Kategatu pa 5 zapor s 950 minami. Seveda so Nemci že med vojno skušali iz svojih vod iztrebiti sovražne zapore, a to se jim je le v neznatni meri posrečilo.

Po sklenjenem premirju je nemška vlada ob koncu l. 1918 najela 10.000 prostovoljcev za iskanje min; do 70 ladij je bilo neprestano na

lovu za minami. Za ta nevarni posel so se posluževali majhnih torpedovk ali parnikov, ribiških parnikov in motornih čolnov, ki so bili opremljeni s posebno pripravo. Ta priprava visi med dvema čolnoma, ki vozita vstric, ter se vleče v določeni globini po vodi. V to pripravo se vjame veriga, na kateri je vsidrana mina. To verigo razstrele s patrono, nakar priplava mina na vrh. Mino nato razstrele in potope. Seveda so ladje, ki iščejo mine, vedno v nevarnosti, posebno ako jim trup sega globoko v vodo; zato uporabljajo tudi kolikor le mogoče ploske motorne čolne. Ker so posadke nalašč izvežbane za svoj posel in delajo zelo previdno, skoraj ni bilo pri trebljenju min nikjer nobenih nesreč. Zato pa je zletelo v zrak mnogo ribiških ladij, ki so se upale preblizu minskih polj, iščoč obilnejšega plena; saj je bilo morje okolu min izredno polno rib, ki so imele tu leta in leta mir.

Zapore, kjer so ležale mine v presledkih 40 metrov, so že vse odstranjene. Nevarnost preti le še od takomenovanih blodečih min, ki jih je bilo ob koncu vojne vse polno po vodah. Na minskih poljih, kjer so bili Angleži po lastnih podatkih posejali do 300 min, se je našlo le po 10 do 20 kosov; ostale mine so odnesli morskimi valovi in tokovi na vse strani. Poprečno se lahko reče, da se je na ta način oddaljilo s svojega mesta do dve tretjini min. Potrgale so se z vrvi bodisi zaradi viharnega morja bodisi da se je vrv kako poškodovala.

Bile so pa te mine tako ustrojene, da se tudi ob najhujših valovih niso mogle same od sebe užgati. Tudi je bilo poskrbljeno, da je postala mina, ki se je odtrgala s sidra, neškodljiva. Zal so pa te naprave v ustroju večkrat odrekle in tako je še vedno mogoče, da zadene kaka ladja na tako mino in postane njena žrtev.

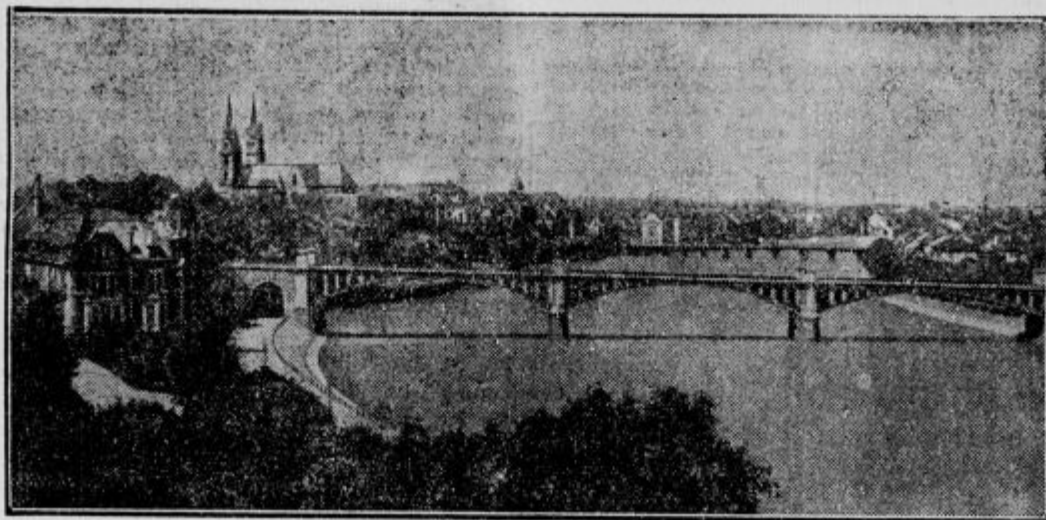
Romunski minister za delo, Raducanu, ki bo po vsej priliki imenovan za novega romunskega poslanika v Berlinu.

Dunajske vedeževalke

Na Dunaju se vedeževalkam kljub vsej socialistični »prosveti« še vedno sijajno godi. Vsak dunajski okraj ima svojo Pythio, ki prorokuje ljudem bodisi iz kart ali iz potez na rokah. Vsem se izvrstno godi. Naravnost knežje dohodke pa imata sloveči vedeževalki v okraju Wieden. To je predvsem »madame« M., priprosta stara meščanka, ki bere iz rok. Njena čakalnica je vedno nabito polna ter »dela« od 8 zjutraj do 8 zvečer. Na zdravnikov nasvet je v zadnjem času določila dva dni v tednu za »počitek« ter tedaj nikogar ne sprejeme. Vsako prorokovanje stane pri njej 5 šilingov (40 Din); če opravi dnevno po 40 prerokovanj, potem za služi mesečno nad 4000 šilingov (32.000 Din). Obiskov ima toliko, da vsakega prosi, naj je ne priporoča med znanci — kar ima seveda običajno ravno nasproten uspeh. — Druga velika vedeževalka je ga. R., Italijanka, ki napoveduje iz kart. Pri njej stane vsak obisk 10 šilingov in kolikor je dražja, toliko so tudi njeni obiskovalci odličnejši, to je imovitejši. Pri njej je zelo gosposko in ne sprejme nikogar, kdor svojega obiska ni že prejšnji dan naznanil. — Občinstvo, ki se steka pri vedeževalkah, so večinoma dozorele žene okolu 40 let, ki nočejo verjeti, da je mladost zanje dejansko minila.

Jan-Mayenov otok v norveški oblasti

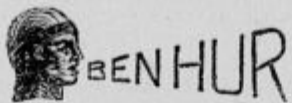
Norveška vlada je anektirala otok Jan-Mayen, na katerem je svoj čas avstrijska polarna ekspedicija pod vodstvom korvetnega kapitana E. v. Wohlgemutha ustanovila avstrijsko polarno postajo.

Basel, sedež mednarodne plačilne banke za razdelitev reparacij.

Umor pred oltarjem

V župni cerkvi v Chiaianu pri Neaplju se je te dni vršila običajna služba božja. Blizu oltarja je sedel 30 leten možki z nagnjeno glavo. Nenadoma je stopil proti njemu neki mlad fant, potegnil izpod jopiča sekuro in mu z enim mahom odsekal glavo, ki se je strkljala prav pred oltar. Navzočih se je polastila groza. Ko so morilec zgrabili, je izjavil, da je hotel maščevati svojo sestro, ki jo je bil umorjeni zapeljal.

Ben Hur, britvica iz srebra-jekla, učenkuje s svojo rezlo in ne po svoji topi reklami. Preprodajalci naj se obrnejo na: Gustav Russer & Sohn, Wien V.

Kupčevalka z otroci ali morilka?

V Pragi so prišli na sled nenavadnemu zločinu. Dognali so, da je 39-letna Roza Nowy, žena sluge pri deželnem odboru in mati dveh polodraslih hčera, po poklicu navidezno maseza, sprejemala novorojence in jih nato neznanokam prodajala ali odstranjala. Večkrat je imela po tri dojenčke naenkrat, ki pa niso dolgo ostali pri njej. K njej so hodile na porod nezakonske matere, ki so ji potem puščale svoje otroke v popolno last, kar si je dala Nowyjeva vselej pismeno potrditi. Tako je v teku 11 let sprejela 36 otrok, o katerih ni sedaj nobene sledi. Nowyjevo so zaprli, a se brani doslej vsake izpovedbe. Pri hišni preiskavi niso našli ničesar obtežilnega. Policija je javno pozvala matere, ki so Nowyjevi oddale svoje otroke, naj se zglasijo, da jih zaslišijo.

Trikratna doktorica

Na Dunaju se tačas mudi edina ženska na svetu, ki se ponša s tremi doktorskimi klobuki: dr. med. in phil. in theol. H. Tlanders Dumbar, Američanka. Gospa trikratna doktorica je majhna in nežna in ni čisto nič podobna možakinjam z velikimi očali. Postati hoče psihiatrinja, zato je poleg medicine studirala tudi modroslovje in bogoslovje, ker le s tako širokim znanjem upa doseči uspehe pri raziskavanju in zdravljenju duševnih bolezni.

Kako si je Edison našel naslednika

Sivolasi čudotvorec Edison si je o priliki svojega letošnjega jubileja — 50-letnica električne žarnice — poiskal med ameriško mladino moža, ki ga hoče vzgojiti za svojega naslednika. Izbral ni prvega najboljšega, ki bi mu prišel pod roke in tudi ni prepustil izbire sluščaju, marveč je razpisal tekmo na podlagi izpita, za katerega je sam sestavil vsa vprašanja. Iz vsake 48 držav ameriške Unije in pa še posebej iz okrožja Columbia so poslali na izpit po enega dijaka. Zmagal je 16-letni Wilber Huston, sin protestantskega duhovnika iz države Washington. Huston bo sedaj na Edisonove stroške študiral na tehnični visoki šoli, obenem pa ga bo izobraževal in vzgajal Edison sam, da bo imel v njem vrednega naslednika.

Zelo zanimiva so vprašanja, ki jih je stavil Edison svojim kandidatom in pa njihovi odgovori. Tako je Huston na eno izmed vprašanj odgovoril, da je pač pripravljen žrtvovati za slavo svojo osebnostno udobnost, nikakor pa ne časti, zdravja, sreče, ljubezni, bogastva in svojega dobrega imena. Na drugo vprašanje je odgovoril, da smatra laž za dovoljeno tedaj, kadar moremo z njo prihraniti komu žalost, boleost in skrb in nam laž ne prinese kakega dobička. Kot svoje najljubše čtivo je Huston označil življenjepise in štiri velike ameriške znanstvene in literarne časopise. — Nadaljnja vprašanja, na katera so morali odgovoriti kandidati so bila:

Ali so današnji odnosi med kapitalom in delom prilično »fair« (pošteni)? — Ali hočete imeti v imenu vseh kandidatov nagovor na nadžupana mesta New York ali pa bi raje, da to nalogo prevzame kdo drug? Zakaj? — Zakaj so Vas po Vašem mnenju izbrali, da na tej tekmi zastopate vašo državo? — Opišite na kratko, kako si predstavljate svoj delovni dan, ko boste stari 50 let?

Ako bi se Vam naročilo, da izvršite neki poizkus in bi se Vam obenem povedalo, da je poizkus izvršljiv — kaj bi storili, ako bi se Vam poizkus desetkrat izjalovil? — Katera nova odkritja ali iznajdbe so po Vašem mnenju prinesla človeštvu največ koristi? Zakaj?

Ako bi prihodnje leto podedovali milijon dolarjev, kaj bi z njimi začeli? — Kakšno ulogo bo po Vašem mnenju v 100 letih v javnem življenju igral avtomobil? — Če bi Vas Vaši znanci po krivem obdolžili goljufije, kaj bi storili? — Kakšen pomen ima za Vas glasba?

Denimo, da se jata miši tako hitro plodi, da se njihovo število vsake tri mesece podvoji — koliko bi štela jata na koncu tretjega leta, če bi bili začeli z enim parom?

Poleg tega so dobili kandidati še tri zapletena vprašanja iz fizike in kemije. Odgovorov Edison ni objavil.

Smešnice

»I, kaj pa sedite ves ljubi dan in pišete?«

»Pisatelj sem in pišem romane.«

»No, veste kaj, ta trud bi si lahko prihranili; v vsaki knjižnici si lahko izposodite romanov, kolikor le hočete.«

»Vrtoglavl je pa vendarle že kar smešen optimist; kupil si je srečko loterije, ki ima med glavnimi dobitki avtomobil in sedaj že gradi garažo!«

»To še ni nič. Zadnjič je šel v Ljubljansko restavracijo in si naročil najizbranejšo večerjo v nadi, da bo našel biser in z njim plačal.«

Novi londonski župan prevzema službo: dosedanj župan sir Kynaston Studd (desno) izroča svojemu nasledniku siru Williamu Waterlowu uradni meč kot zunanje znamenje županske časti.

Sarkofag s truplom vojvode Reichstadtskega, sina Napoleona I., v kapucinski grobnici na Dunaju, ki ga je hotela družba mladih avtomobilskih tatov ukrasti in prodati Francozom.

Radio

Poštni golobi na prodaj.

»Zvezna ponudba, ugodne cene! Tisoč poštinih golobov prodamo! Tako približno se glasi v Ameriki eden najvišjih oglasov. Zakaj doba poštinih golobov je minula in mornariški odsek vlade Združenih držav je sklenil, da vsa njemu podrejena mesta in ladje opremi z radiom. Kaj boče še potem s poštinih golobi, ki jih itak uporabljajo le še v vojni.

Programi Radio-Ljubljana:

Četrtek, 14. novembra: 12.30 Reproducira glasba. 13.30 Časovna napoved, borza, reproducirana glasba. 13.30 Iz današnjih dnevnikov. 17.30 Koncert radio orkestra. 18.30 Angleščina, poučuje ga. Orthaber. 19.15 Mravljinskega življenja, g. prof. Pengov. 19.30 Tedenski pregled domačih in tujih dogodkov. 20.15 Solo koncert s klavirjem (prof. Ivančič). 21.15 Hrvatska glasba, izvaja radio orkester. 22.30 Časovna napoved in poročila.

Petek, 15. novembra: 12.30 Reproducira glasba. 13.30 Časovna napoved, borza, reproducirana glasba. 13.30 Iz današnjih dnevnikov. 17.30 Koncert radio orkestra. 18.30 O Morsejevih znakih, predava g. Povše. 19.30 Gospodinska ura, gna. Krenova. 19.30 Italijanska, poučuje dr. Leben. 20.15 Preno iz Zagreba: Dvojak: Rusalka, opera. 22.30 Časovna napoved in poročila.

IDEAL radio slušala BARIJEVE CEVI TUNGSRAM

Drugi programi:

Petek, 15. novembra.
Belgrad: 12.40 Reproducira glasba — 18 Preno koncerta — 20 Preno opere iz belgrajskega narod. gledališča — Zagreb: 20 Preno iz zag. nar. gledališča: »Rusalka«, opera. — Varšava: 12.05 Reproducira glasba — 16.15 Reproducira glasba — 17.45 Koncert vojaškega orkestra — 19.25 Reproducira glasba — 20.15 Preno iz varšavske filharmonije. — Budapešt: 9.15 Pevski koncert — 12.30 Zvonjenje — 12.05. Koncert radio kvarteta — 17.45 Koncert salonskega orkestra — 19.30 Preno iz opere: »Rheingold«, Wagner — 22.35 Koncert ciganskega orkestra. — Dunaj: 10.20 Orgeljski koncert — 11.15 Ljudski koncert — 16.05 Popoldanski koncert — 19.30 Koncert radio orkestra. — Milan: 11.25 Reproducira glasba — 12.30 Koncert radio orkestra — 16.30 Mladinska ura — 17. Koncert kvinteta — 20.30 Veliki simfon. koncert — 23.15 Koncert radio orkestra. — Praga: 18.50 Preno iz narodnega gledališča v Pragi »Bratje Karamazovi«, opera. — Langenberg: 18.05 Opoldanski koncert — 15. Mladinska ura — 17.30 Popoldanski koncert — 20. Večerna glasba — 21. Koncert holandskega kvarteta nato zabavna glasba. — Rim: 13.15 Koncert kvinteta — 17.30 Popoldanski koncert — 21.02 »Grafica Marica«, opereta. — Berlin: 20. Orkestralni koncert — 22.30 Zabavna glasba — Katowice: 12.05 Reproducira glasba — 16.20 Reproducira glasba — 17.45 Popoldanski koncert — 20.15 Koncert filharmonije — 23. Literarna ura. — Stuttgart: 16. Reproducira glasba — 17. Koncert radio orkestra — 19.30 Glasba od Mozarta naprej — 21. A. Brucknerjeva proslava — 22.15 »Krojaček Fipac«, veseloliga — 23.30 Plesna glasba — Torino: 17. Koncert kvinteta — 19.15 Večerni koncert — 20.30 Vel. simf. koncert iz Milana — 23. Zabavna glasba. — M. Ostrava: 11.30 Reproducira glasba — 12.30 Opoldanski koncert — 16.30 Jazz 17.30. Klavirski koncert — 18.50 Preno iz praške op. »Bratje Karamazovi«, nato zabavna glasba.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Začetek ob 20.

Četrtek, 14. novembra: UTOPLJENKA Red E.

Petek, 15. novembra: Zaprt.

Opera:

Začetek ob pol 20

Četrtek, 14. novembra: CAR IN TESAR. Red A.

Petek, 15. novembra: Zaprt. (Generalna vaja.)

Mariborsko gledališče

Četrtek, 14. novembra ob 20: MORALA GOSPE

DULSKA, ab C. Kuponi.

Petek, 15. novembra ob 20: Proslava 70 letnice lavantinske škofije.

PTUJSKO GLEDALIŠČE

Petek, 15. novembra: Ob 20: PISKROVEZ. Gostovanje Mariborčanov.

Ljudski oder v Ljubljani

V nedeljo, 17. novembra ob pol 8 zvečer: ULICA

ŠT. 15. Burka v 4. dejanjih.

Članstvo opozarjamo na sestanek, ki se vrši danes ob 8 zvečer v društvenih prostorih. Zadeva zelo važna. Udeležba obvezna za vse. — Tajnik.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček. račun Ljubljana 10.349. Tel. št. 23-28

Službe iščejo

Prodajalka

začetnica, pridna in poštena, izurjena tudi strojnega pletenja, vajena pri gospodinjstvu in šivanju, želi nameščenja v trgovini z mešanim blagom na deželi. Cenj. ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 12.804.

Kuharica

z večletno službeno dobo v župnišču, išče mesta zopet v župnišču. Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru.

Mladenič

star 20 let, pošten in pridn, išče dobro službo v hotel ali restavracijo na strežnika. — Ponudbe na upravo pod »Strežnik«.

Službodobne

Pošteno dekle

za pomoč v obratu, pripravo, dobi kakor službo v poštini goslini na Gorenjskem. — Ponudbe na upravo pod št. 12.782.

Učenko

s primerno šolsko izobrazbo, dobro vzgojo in lepim vedenjem sprejme Milan Tuma, Krško, trgovina z mešanim blagom.

Hlapca

iščem k 1 konju. Plača po dogovoru. Opekarska cesta 34, Ljubljana.

Pošteno deklico

sprejem kot učenko za gostilniško obrt. Ponudbe poslati na upravo lista pod šifro »gostilna« št. 12.844.

Krojašk. pomočnika

dobro izvežbanega za velika fina dela, sprejme takoj v trajno službo (hrana in stanovanje v hiši) — Ivan Vrhovec, št. Vid pri Ljubljani.

Dva kroj. pomočnika

in 1 vajenca sprejme takoj Franc Konjar, Zg. Pirniče 80, Medvode.

2 čevljar. pomočnika

se takoj sprejmeta v trajno delo. Hrana in stanovanje v hiši. Jožef Koselj, čevljarški mojster, Ljubno, pošta Podnart Gorenjsko, zadnja postaja Otoče.

Dobrejša pleskarja

iščem. Pismene ponudbe sprejema Erjautz, Rogaska Slatina.

Gospodinja

samostojna, starejša moč, ki je tudi dobra kuharica, se sprejme na veleposelstvo blizu Celja. Nastop službe in plača po dogovoru. Ponudbe na upravo lista pod »Dobra gospodinja« št. 12.825.

Pekovski vajenec

se sprejme z vso oskrbo v hiši. A. Slivnik, Brežice 11.

Pouk

Šoferska šola

1. obl. konec Camernik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugosavto). — Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje.

Oblastveno

koncesionirana

šoferska šola

L. GABERSČIK, bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana, Bleiweisova cesta 52. Praktični in teoretični pouk na podlagi najmodernejših pripomočkov in praktična vožnja z avtomobilom. Poučuje tudi privatno.

Stanovanja

išče mirna stanovanja: 4 do 5 sob. v središču mesta, za takoj ali februar. — Cenj. ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 19.

Objave

Otvoritev gostilne

Ljudski dom v Mariboru, Ruška cesta 7, v soboto, dne 16. novembra t. l. — Točila bom pristna domača vina ter postregla z dobrih jedil. Vzajemni tudi abonente na hrano. Za obilen obisk se priporoča Anica Erhatič, gostilničarka.

Kupimo

20% kronske bone kupi Pučka štedionica i založni zavod d. d. Ostiek, Desetičina ul. 27.

Želod

vsako množino — plača po najvišji dnevni ceni FRUCTUS — Ljubljana, Krekov trg 10/1.

Želod

vsako množino — kupuje Rudolf Keiner, Ljubljana, hotel Slon.

Hrastove hlode

in hrastove plohe od 55 milimetrov debele naprej kupuje stalno J. Pogacnik, lesna industrija škola Loka (ob kolodvoru)

Vsakovratno

zlato kupuje po najvišjih cenah. ČERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Poizvedbe

Kdo ve

sedanje bivališče Ernsta Kapelle, pristojnega v Metliki, naj to javi na naslov H. Vučina, Ljubljana, Pražakova 15/IV.

Prodamo

Puhasto perje

kilogram po 38 Din razposiljam po povzetju najmanj 5 kg. — Potem čist belo gosje kg po 130 Din in čist beli puh kg po 300 Din. — L. Brozović, Zagreb, Ilica 82.

Dve kravi

montafonske pasme se prodasta na posestvu Rupre vrh pri Birčni vasi, p. Novo mesto.

Nože

za ribanje zelja imam na prodaj. Opekarska c. 34, Ljubljana.

Priklopni voz

tipa Ford, popolnoma nov, malo rabljen, se prodaja izredno ugodni ceni. Interesentje naj se javijo na upravo »Slovenca« pod »Ford« št. 12.493.

Eorove hlode

lepe, prodam. Cenj. ponudbe s ceno na upravo »Slovenca« pod 12.823.

Radio

Župnik radio

proda za dvorano ali za gostilno, ker je za sobo preglasen, 5 (3+2) žarnic, za 2000 Din. Oglejte si ga v Gosposki ulici 4, II. nadst., levo.

Obel

Modistinja

Anica Pubeč, Selenburgova ulica 6/1, nudi najcenejše in najlepše damske klobuke že od 60 Din naprej. — Preoblikovanje 28 Din.

F. Cuden Ljubljana

Prešernova ulica št. 1.

Poročni prstani

Orglice za Miklavžal! Trgovci zahtevajte cenik! M. Modic, Ljubljana, Kopitarjeva.

Auto-hladilnike

blatnike in drugo — popravi strokovno hitro in ceno Gustav Puc kleparstvo Ljubljana nasproti tobačne tovarne

IVORNICA

STAMPILJK

I. SOKLIC

MARIBOR

Aleksandrova cesta 34

Lanene tropine

in druga krmila

nudi naletenje

A. VOLK LUBJANA

Resljeva cesta 24.

Vseobsegajoča zbirka in miš

skih izdelkov

in drva najbolje vrste

dobavlja I. Pogacnik Bo-

horičeva 5. Telefon 2059.

Modna trgovina

Anton Paš, Maribor, Slovenska ulica 4. Nogavice, rokavice, srajce, kravate, jopice, vso damsko, moško in otroško perilo, volnene veste itd. itd. — Strogo solidne cene!

Pozor,

mladoporočenci!

Oglejte si zalogo! Otomane v raznih vzorcih, peresnice, žimnice, divane, salonske garniture dobite najceneje samo pri tvrdki

F. Sajovic,

Ljubljana, Stari trg 6.

Priporoča se

delikatesna

trgovina

in zajutrkovalnica

J. BUZZOLINI

Ljubljana, Lingarjeva ul.

(za škofijo).

GLASBENI INSTRUMENTI

gramofoni, harmonika

direktno iz

Tovarne

oz. tov. skladišča

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI

KATALOG

Meinle & Herold

Maribor št. 102 A.

Glasba

Klavirji

in pianini svetovnih tvrdk po znižanih cenah v zalogi! Na obrok! M. Ropas, Celje. — Popravila, uglaševanje!

Skladišče v centru Ljubljane

suho, zračno, s ca. 200 m² površine, posebno pripravno za žito, moko ali suho robo, se takoj odda. Vprašanja z navedbo načina uporabe naj se pošljejo pod »Skladišče« št. 12.834 upravi lista.

Nadzorniki, rudarji, mineri, tekači in navadni delavci

so potrebni v večjem številu in morejo takoj nastopiti delo. Javiti — premo govorniku »Jerma« A. D. železniška postaja Sukovo pri Pirotu v Srbiji. Plača dobra, delo stalno preko celoga leta. — Hrana in vse ostale potreščine se dobo po najnižji ceni v družbinem skladišču.

Polepšanje obraza tekom 24 ur

je dosegla (glasom zahvalnega pisma) gospa dr. L. z zdravniško priporočeno lepilno kremo »EROS«. Mnogo pismenih priznanih. Ako imate na obrazu mozoljčke, sojede, bradavice ali kake podobne madeže, odstrani jih »EROS«! Lepotilna krema takoj, sicer! Vam vrnemo denar. 1 lonček 14 Din, 3 lončki 0 Din

Dr. Nikol. Kémeny, Košice

poštni predaj 12/E 4 ČSR.

Bolni na pljučih

in dihalnih organih sploh, ki se zanimajo za zdravljenje teh bolezni po metodi »Zoppich«, Servola, naj pišejo na naslov: Franco Rosmani - Servola di Trieste, via della Pilleria 1035, kjer dobijo koristna pojasnila. Obenem je vposlati za stroške etc. Lit 16 ali Din 50 za odgovor na vsakega posameznega interesenta. Opozarja se, da se na pisma, naslovljena direktno na ime »Zoppich« ne odgovarja

Izmed sodobnih književnih izdaj so dr. Ivan Pregljevi izbrani spisi

priznana tako po vsebini kakor po opremi na prvem mestu.

Vsak zvezek stane broširan Din 45 — elegantno vezan Din 60—.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Pierre L'Ermitte:

Žena z odprtimi očmi

»Nedopovedljiva radost, obiskati Comédie Française... Opero... ali Opero Comique, videti sijajne predstave, slišati čudovito glasbo. To Vam je pravi odpočitek! Preteklo zimo sem slišal ves starejši repertoar: Fausta... Manon... Arlezijsko... Jean-nettino svatbo... Carmen... Mignon...
»Vi ste slišali Mignon?«
»Slišal.«
Teta Cecilija je vsa prevzeta začela peti... In njen glas je topel kontra alt:
»Poznate li deželo to, kjer oranže cvetó?«
Njeno petje je bilo tako živahno, tako goreče... tako hrepeneče, da si Roger Maude ni mogel kaj, da ne bi še besebej povdaril svojega obžalovanja.
»Da!... Kako je škoda, da ne morete slišati vsega tega v Operi Comique, kjer pojejo naši najboljši umetniki... odlikovani konzervatorija!... Na vsak način nas morate obiskati prihodnjo zimo... čeprav pridete samo za teden dni!... V osmih dneh Vam razkažem toliko čudes... Razumete, gospodična, čudes! S seboj povedete gospodično Rolando... in bodite uverjeni, da ji ostane ta pot nezopazna za vse življenje...
»Morda še preveč...«
»Zakaj preveč?«
»Zapeljivec!...«
»Zapeljivec!...«
»Oh, to je vendar le zapeljevanje k dobremu...«
»Vi verujete, da obstoja zapeljevanje k dobremu?... Toda naj bo kakorkoli... zame in glasba

nekaj... nekaj božanskega!... Poglejte!... zapela sem le nekaj taktov iz Mignon, in kako so vroče moje roke...«

Iztegnila je svoje roke proti mladeniču, ki se jih je narahlo za hip dotaknil.

Resnično, njene roke so bile vlažne, kakor pri vseh ljudeh, ki se z vso vsmo posvetijo kakemu pogovoru ali petju.

»Tudi mene prevzame glasba prav tako kakor vas, gospodična. Spominjam se nekega dne, nekega žalostnega dne, ko se mi je pripetila neka obžalovanja vredna nerodnost...«

»Vsaka nerodnost je obžalovanja vredna...«

»Tista je bila še posebno obžalovanja vredna... Izgubil sem bil namreč deset tisoč frankov...«

»Izgubili ste deset tisoč frankov?... Moj Bog, pa menda vendar ne pri igri?«

»Nikakor ne... kvarte se mi gnusijo.«

»Hvala Bogu... — Toda mogoče na konjskih dirkah...?«

»Še nikdar nisem bil na dirkališču. O ne, stvar je čisto preprosta. Neznavec je bil vstopil v agencijo, da kupi za petdeset tisoč frankov nekaj vrednostnih papirjev. Bil sem nekoliko raztresen in mesto, da bi mu bil izročil pet akcij po deset tisoč, sem mu jih dal... šest, kajti dve sta bili sprijeti in pred mojo mizo je čakala nestrpna množica strank... Tako sem izgubil deset tisoč frankov... Vidite?... Mirno sem šel lahko spat... zaslužil sem pošteno, kaj?«

»Strašno je to, kar mi pripovedujete! In ga ni bilo več nazaj?«

»K sreči je dotičnik opazil pomoto ko je prišel domov; in k sreči je bil moč poštenjak. Naslednji dan mi je vrnil akcijo, ki jo je bil odveč dobil. Toda

prejšnji večer vsega tega še nisem vedel in sem bil po pravici v največji bojazni. Bil sem tako potr in slabe volje, da so me mati in sestre siloma vleklo seboj v gledališče, da bi se raztresel...«

»In kaj so igrali?«

»Madame Augot...«

Teta Cecilija je že momljala napev:

»Ah to si torej ti, gospa Baras,

ki v tako me zadrego spravl

Razglas

Z ozirom na to, da se je pokazalo, da odmera novo upeljane davka na nezazidane parcele po mestnem gradbenem uradu ne odgovarjajo ne namenu občinskega sveta pri obdavčenju, ne mojim navodilom,

ustavljam začasno pobiranje te davščine.

Plačilni nalogi naj se vrnejo najkasneje do 25. novembra 1929 gradbenemu uradu, pri čemur naj se pomisleki in ugovori napišejo na hrbet plačilnih nalogov. Posebna komisija gradbenega odseka občinskega sveta bo odmero pregledala, nakar bodo izdani novi plačilni nalogi. — Na ugovore, ki bodo predloženi po 25. nov. t. l., se ne bo oziralo ter obdrže nevrnjeni plačilni nalogi svojo moč.

V Ljubljani, dne 12. novembra 1929.

Dr. Dinko Puc s. r., župan.

Objava

Dne 16. novembra t. l. ob 9 uri zjutraj se vrši pri gospe Josipini Videnič v Zagradcu p. Stični licitacija zarubljenih predmetov in sicer: 7000 kom. opeke in 1 stroj za izdelavo opeke

AVTOBUS MESTA CELJA

Štev. 92/29.

RAZPIS

Upravni odbor »Avtobusa mesta Celja« razpisuje oddajo službe garažnega mojstra.

Pogoji:

1. Jugoslovansko državljanstvo.
2. Najmanj 5 letna šoferska praksa.
3. Popolna izvežbanost kot avto-mehanik.
4. Telesna in duševna sposobnost.
5. Neomadeževana preteklost.

Plača po dogovoru.

Prošnje, opremljene z dokazili glede pogojev pod 1. do 5., je vlagati do 20. t. m. pri upravnem odboru »Avtobusa mesta Celja« pri mestnem načelniku celjskem.

Celje, dne 9. novembra 1929.

Predsednik upravnega odbora
»Avtobusa mesta Celja«

Dr. Ogrizek Anton s. r.

Prvovrstna apnena jajca

v zabojih po 720 ali 1440 kom.
Din 1.35 kom. postavno Polj-
čane, vključno zaboja, razpošilja
po povzetju

Exportna družba

Matheis - Suppanz in drug
Maribor - Poštni predal štev. 6

Zanesljivo zdravilo za nego las je novo
iznajdena
francoska
pomada.
„MICHEL“

Sedaj 95% plešastih zopet dobi nazaj
svoje izgubljene lase, tedaj je oni, ki
mu izpadajo lasje ali sive, ali se mu
izpadli do polovice, uverjen, da se mu
zopet povrnejo lasje in ozdravi lasno
tkivo, odstrani pa perhaj, srbež in vse
one boli, vsled katerih lasje izpadajo
ali osive. Pošilja po povzetju „MICHEL“
Vasina 8, Beograd. — Prodaja tudi le-
karna Delini, Knez Mihajlova 1, Doze 60, 80, 100 in 160 gr
Cene 115, 150, 185 in 290 dinarjev. Nekaterim osebam za
došen 60 gr. drugim pa 160 gr. kakor je komu več ali
manj obolelo lasno tkivo. Nekatera oseba porabi 160 gr
pa jej ne zraste taki lasje, kot jih je imela, tedaj po-
lijemo na »svoje stroške« 160 gr omenjenega zdravila.
— V vsaki dozi je priloženo navodilo o uporabi in garan-
cija za uspeh. — Poština gre na naše stroške.

A.
ROJINA
KROJAC
ZA
DAME
IN
GOSPODE

se je PRESELIL na CE-
LOVSKO cesto št. 34, vo-
gal Frankopanske, ter se
dosedanjim kakor bodo-
čim naročnikom najtop-
leje priporoča.

Otvoritveno naznanilo

Naznanjam cenj. občinstvu, da bom 16. novembra t. l. otvorila znano
kavarno »Promenade« v Tomšičevem drevoredu
kot GOSTILNO. — Potrudila se bom, da bom imela vsak čas dneva razna
mrzla jedila (delikatesne vrste), kakor tudi najboljše vino iz ljutomerskih
goric. — Za obilen obisk se priporoča z velespoštovanjem

Maribor, dne 14. novembra 1929.

Angela Cajnko.

Prijateljem in znancem sporočamo, da je dne 12. no-
vembra ob 18.30 zvečer v ljubljanski bolnici umrla

ANA VURNIKOVA

Pogreb bo danes, v četrtek, dne 14. novembra ob 16
izpred mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališče k
Sv. Križu.

Ljubljana, dne 13. novembra 1929.

MATEJ VURNIK, soprog. Dr. STANKO VURNIK, sin.
- MINKA VURNIK, sinova. MARJAN VURNIK, vnuk.

V globoki žalosti naznanjam, da je moja predraga mamica,
gospa

JOSIPINA TERGLAV

vdova uradnika bivše juž. žel.

dne 13. novembra po daljši, mukepolni bolezn, previdena s
tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v petek, dne 15. novembra
1929 ob 2 popoldne izpred mrtvašnice pri Sv. Križu na
pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 13. novembra 1929.

Marija Terglav, hčerka.

Globoko potrti javljamo vsem ljubim sorodnikom, prijateljem in znancem, da je Bogu vse-
mogočnemu dopadlo poklicati k Sebi v boljšo večnost našo iskreno ljubljeno, nepozabno mamo,
staro mamo, prababico, gospo

Frančiško Bogataj

Ki je danes, dne 13. novembra ob 12. uri opoldne, v starosti 71 let, po daljši bolezni, vdana v voljo
božjo, zatisnila trudne zemske oči.

Zemski ostanki preblage pokojnice se v petek, dne 15. novembra ob 4 popoldne na tukajšnjem
mestnem pokopališču polože k večnemu počitku.

Svete zadušne maše se bodo brale v raznih cerkvah.

Preblago rajnico priporočamo v pobožen spomin.

Radovljica, dne 13. novembra 1929.

FLORIJAN, JOŠKO, MIRKO, VINKO, sinovi. — PEPCA, FRANCKA, ROZI, LOJZI, hčerke. —
Vsi vnuki in vnukinje in ostali sorodniki.